Масса а мехкашкара пролетараш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО свет

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай областен комитета а Грозненски горкома а, Нохч-ГIалгIай АССР-а Лакххехьарча Совета а орган.

КIиранди 8 июнь № 46 (2212) 1958 шу

Мах 20 кап.

ЮРТА БОАХАМАН КЪАХЬЕГАМХОЙ!

Цхьаккха ди ца доалийташ оасарах цIенде ялаташ, сихде колхозийи совхозийи хьайбашта доакъар кийчделга.

Стенпечата хIара денна хьалхле лелае

Вай республикан промышленни предприятешка, колхозашка, совхозашка, дешара заведенешка арадоахаш 1600 совгIа стенгазета да. Вай ерригa печата бар санна, стенгазетий низ а латт коммунизма хьалъяра гIулакха, хьалхашка латта декхараш кхоачащде, НГIАССР чехкагIа юхаметтаоттае къахьегамхой оарцагIа баха партийни организацешта цар новкъостал деш хилара.

Цудухьа стенгазеташ къахьегамхой Iалаьмате чIоагIа тешаш а цар хьаллоацаш а да.

Коммунистически партес Iалаьмате боккха лоархIам бу стенпечать дегIаяра а из чIоагIъяра а, ший организацешкара цо дIадех, хIара денна стенгазеташта хьалхале лелаяр, боахаман а культурни а гIишлонаш хьалъяра дешаш дикагIа дувца, дикагIа йола опыт лаха а из дIайоаржае а, кхоачамбоацарех критика е, уж дIадаха хьехам бала а никъ хьеха а редколлегешта новкъостал дар.

«Горскнефть» яхача промыслови управленен нефтяникашта дика довзаш да. «За нефть» яха стенгазет. ДикагIа мел дар хьаллоацаш, кхоачамбоацарех хьакхашта критика еш да из. Цу тIа арайоах социалистически яхьах, дикагIа болча болхлой опытах йола статьяш, къахьегама дисциплина чIоагIъяра тIехьа къовсам лоаттабу цу газето. Шалински совхоза болхлошеи специалисташеи дика дувц шоай «Совхозное производство» яха газет. Цу тIа дувц совхоза дикагIа болча нахах, кхоачамбоацараш а пайда ца эцаш йола торонаш а гучайоах. Цу газета редколлегес «Вилы в бок» яха сатирически листок а арайоах. Дукха дувц балха тIехь дика долчох химзаводе арадувлача «Химик» яхача стенгазето.

Цхьабакъда, массанахьа а йизза йоакхой терками беш яц стенпечать. Цул совгIа, предприятей, колхозий, МТС-ий, совхозий цхьа йолча партторганизацеша боаггIа мах бац стенгазетий, во хьалхле лелаю, де доагIаш дола новкъостал дац.

Дукха ха йоацаш ССКП Гудермесски РК бюрос ладийгIар узлан парткома стенпечата лелаеча хьалхленах долча дешаге. Партен райкома бюрос белгалдаьккхар, стенгазеташ кIезига арадаьнна хилар, редколлегеген балха узлан парткомо хьалхле лелаяь ца хилар, авторски коллектив вIашагIтоха лоаттабеча къовсаме новкъостал дац.

Парторганизацес во хьалхле лелаеш хилара хьокхам ба Каргалински райисполкома «Советски работник» яха стенгазет. Цу газета пхиъэ колонка язъяь я района вахарца цхьаккха гIулакх доацача центральни газетийи журналийи материалашца.

Партийни организацеш декхарийла я стенгазеташта шоаш лелаю хьалхале тоае, царех шоашта дизза новкъостал деш йола органаш хургйолаш. Йоакхо е еза стенгазеташа нохчийи гIалгIайи автономи юхаоттаярах йола материалаш дукхагIа язъергйолаш, дIаяхача заман юхедисаращца хадданза къовсам лоаттабергболаш.

Ялат хьокха ха хьатIаотташ латт. Колхозий, совхозий, МТС-ий стенпечатий редколлегей декхар да, ялат чуэцаш ю кийчо шоай чIоагIача контрола кIала лоаттаяр, тракторнии кхашка балхаш дуи бригадаш ялат чуэцара мишта кийчлуш я хьожаш рейдаш дукхагIа яр.

Стенгазеташ — наха юкъе самокритика а критика а йоаржаяра боккха низ ба. Партийни организацей декхар да стенгазетий а цар активай а инициатива хьаллацар, стенгазетий критически статьяй лоархIам лакхлулга Iалащдар. Стенгазета цхьаккха а критически статья теркал ца еш йита йиш яц. Нахацара бувзам чIоагIбе, газеташа деча гIулакха юкъе дакъа лаца дукккагIа нах чуоза редколлегешта новкъостал дар партийни организацей декхар да.

Вай республикан боахам а культура а айъе лоаттабеча къовсаме нах оарцагIа боахаш а вIашагIтохаш а стенпечата бола лоархIам лакхбергба царна лелаю партийни хьалхле чIоагIъяро.

Лакххехьарча дешара заведенешка дIаэцарах йола керда бокъонаш

Балхаш тIа боацачарна хьехаргдолаш йолча вузашка деша дIаэцара керда бокъонаш чIоагIъяьй СССР-а лакххехьарча образованен Министерствос.

Дахача шера а санна, лакххехьара образовани йолаш бола специалисташ кийчбелга дIахо а тоадар духьа а дикагIа бола студенташ вIашагIтохардухьа а эггара хьалхарча аргIанца вузашка дIаэцаргба промышленностеи юртбоахамеи е халкъа боахаман а культуран а кхыча доакъошкеи болх баь шин шерал лохехьа йоацаш практически стаж йолаш а цу балха тIа дикалца шоаш хьабовзийта а бола нах. Иззамо бокъо хургья Советски Эскарцареи ТIема-Форда флотацареи ха яьккха а баьнна цIабаьхкачарна а. Сийлахь-боккхача Даьхен тIем тIа хиннараш, хьалхах а санна, конкурс йоацаш дIаийбергба вузашка.

Конкурс йоацаш а хьалхарча аргIанца а лакххехьарча дешара заведене деша баха бокъо йолаш болча наха цу вузе е факультете планах дIаэцаргболча нахах 80 процент моттигаш лу. 20 процентал кIезигагIа йоацаш моттигаш лу специальни юкъера дешара заведенеши общеобразовательни школаши йистеяьха болча кагийча наха.

Кердача бокъонех оттадаь да, практически балхаш тIа болча наха лакххехьарча дешара заведенешка дIачуэцаш луш йола экзаменеш дIаяларна, общественни организацеша, предприятеша, учрежденеша дехарах, алапий доацаш 15 дийнахьа отпуск лулга.

Лакххехьарча дешара заведене деша болхача хана лакххехьа оттаьча льготех СССР беррига граждана пайда эца йиш йолаш хилар а лоархIаш, вож льготаш юкъеютилга нийса могадаьдац. Из бахьан долаш, укх шера денз дIайоах дашои дотои медалаш енна юкъерча школай выпускникаш а, хIаьта иштта хьалха выпускан 5 процентана юкъеухийташ хинна специальни юкъера дешара заведенеш йистеяьха отличникаш а мехкарча гаьнарча районашка балхаш тIа болча наьха бераш а конкурс йоацаш вузашка дIаийбеш хинна льготаш. Уж беррига а цхьатаррарча бокъонех дIаийбергба.,

Экзаменашка оценка ялар нийсагIа хилийтарна, цу дешара заведенен директоро (ректоро) хьожабеш болча шин сагал кIезигагIа боацача экзаменаторий комиссеша хIара предметах дIачуэцара экзаменаш хоаттилга оттадаьд кердача бокъонаша.

ДIаэцара бокъонашта юкъе цу тайппара керда да, студенташ дIаэцарах дола дош вуза директора (ректора) хьалхленца къестадеш йолча комиссешта юкъе городий, хIаьта йоккхийча городашка — районий партийни, профсоюзни, комсомольски организацей викалаш а, хIаьта иштта цу лакххехьарча дешара заведенерча партийни, профсоюзнии, комсомольскии организацей хьалхле лелаю болхлой а бохийтаргболаш хилар.

Полимерах даь хьоасаш

Москва. Говзалца хьабеча хьоасан Ерригсоюзни Iилма-тохкама институте, говзалца хьадеш да синтетически хьоасан керда тайпаш, цун производстан технологи къоастаеш я, синтетически материалаш хьаярна хиланза яргьйоаца заводской обаруновани машинаш хьаерашца цхьана хьаяьй.

Промышленностан болхлошца цхьана советски Iилмахоша хьадаьд синтетически хьоасан массехк тайпаш. Дика а мах кIезигагIа дIабодаш а да уж. Царца я зипа тара йола лавсан а.

ХIанз хьаеш я лавсан хьаярна йола йоккха завод.

Сурта тIа: Лавсан хьоаса хьувзача машина из хьоаса лусташ дола дакъа.

Э. Евзерихина сурт.

Болгарски коммунистически партен VII-гIча съездага

Советски Союза Коммунистически партен Центральни Комитето Болгарски Коммунистически партен VII-гIча Съезда делегаташка, болгарски коммунисташка, Болгарен берригача къахьегамхошка социализм хьалъеча цар керда толамаш дахар а ловш, дIайха моаршал хоатт.

Марксистско - ленински принципашкара хадданза хьалхле а ийеш, ший мехка хьалашка творчески из чакх а йоахаш, Iалаьмате доккхий толамаш даьхад Болгарски Коммунистически партес социалистически общество хьалъеча. Болгарен Халкъа Республике хоадамболлаш котало яьккхай социализмо городе яьккха а ца Iеш, юрта а. Юрта боахам социалистически эргабаккхара гIулакха шун партен йIаьхий опыт дукха маьха я социализм хьалъяра теоренеи практиканнеи.

Керда вахар хьалдеча лоаттабаьча къовсаме кхы а дукхагIа чIоагIбелар болхлой классани къахьегама ахархойи барт, чIоагIъелар болгарски халкъа морально - политически цхьоагIо, айденнад цун къахьегама хьинар. Цу гIулакхаша тешал ду керда общество хьалъярна низ бола герз хиларах тарра социалистически паччахьалкхе дIахо а чIоагIлург хилара.

Болгарски Коммунистически партес лаккха айяь хьо коталонаш йоаха марксизман-ленинизман байракх, революционни теори цIена кхоачашъяра тIехьа, моллагIча тайпара а цунна ревизи е гIертара духьала къахетам боаццаш къовсам лоаттабу. Болгарски болхлой классан сийдола революционни традицеш тешшаме лораеш а ахсамйоахаш а, Болгарски а Дерригача дунен тIарча а Коммунистически боламан тIехваьнна воккхача деятела Георгий Димитрова васкеташ кхоачаш а деш, болгарски коммуниcташа шоай Центральни Комитета хьалхленца шоаш нийсача наькъаца а чIоагIа а хилар хьахьекхар пролетарски интернационализман сийлахьйоккхий идеяш бахьан долаш, низболча социалистически лагера а дунен коммунистически болама а цхьоагIо бахьан долаш лоаттабаьча къовсаме.

Советски Союза Коммунистически партен Центральни Комитета цIенача дег тIара лов болгарски коммунисташа а Болгарен берригача къахьегамхоша а социализм хьалъеча, цар ираз долаш йола корта мукъа даьхе тоаялара тIехьа, дерригача социалистически мехкашта юкъера цхьоагIои доттагIали чIоагIдара тIехьа лоаттабеча къовсаме дерригача дунен тIа машар оттабара тIехьа лоаттабеча къовсаме керда толамаш дахар.

Моаршал а хилда тIа-тIа тоа а луйла вошал дола Болгарен Халкъа Республика а социализм хьалъеш доалла цун турпала къам а!

Моаршал хилда Болгарски Коммунистически партена — болгарски халкъан хьинар долча хьалхле лелаедоалла цун турпала къам а!

ЧIоагI а лулда тоа а лулда советскии болгарскии халкъашта юкъера цIаккха а дохаргдоаца доттагIал, дерригача социалистически мехкашкарча халкъий цхьоагIо а барт а.

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕН ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТ

Болгарски Коммунистически партен VII-гIа съезд хьаеллар

СОФИЯ, 2-ча июня. (ТАСС). Тахан укхаза Болгарски Коммунистически партен цIагIа хьайийлай Болгарски Коммунистически партен VII-гIа съезд. Ийс сахьат даьлча съезда делегаташа хьалийзар заседаней зал. Делегаташта юкъе ба дукха хьаьший — промышленностеи юрта боахамеи хьалхле лелаераш, паччахьалкхени партийнии балхаш дераш, халкъа эскара викалаш, Iилмани искусствани болхлой.

Делегаташеи хьаьшашеи чIоагIа тIоараш а детташ тIаийцар зале хьачубаьхка Болгарски Коммунистически партен Центральни Комитета Политбюро членаш, вежарий коммунистическии болхлойи партей делегацей членаш.

Съезд хьайийлар БКП ЦК Хьалхарча секретара Тодор Живковс. Цо хоамбир съезде решающии совещательнии голосаш йолаш 963 делегат хиларах. Т. Живковс съезда цIерах дег тIара моаршал делар доазол дехьарча делегацешка.

Цул тIехьагIа съездо хьалхле леларгйола органаш хержар: балха президиум, секретариат, редакционни комисси, мандатни комисси. ЧIоагIа дог гIоздаларца тIаийцар съезде хиннараша БКП VII-ча съезда сийлен президиуме Советски Союза Коммунистически партен Центральни Комитет харжар.

Съезде хиннараша боккхача безамца «интернационал» даьккхар. Живковс аларах съезда делегаташа а берригача зале хиннараш а хьалгIовттарца сий дир байнача дунен халкъашта юкъерча болхлой боламе цIи хезача деятелий — Кашена Марсела, Берута Болеслава, Запотоцки Антонина, Диаса Гонзалеса иштта БКП VI-чеи VII-чеи съездашта юкъе байнача БКП ЦК-теи ревизионни комиссени члений.

ЧIоагIа тIоараш а детташ, «ура» а яхаш, «ССКП», «ССКП», «ЦIаккха а дохаргдоаца доттагIал» яха дешаш оалаш делегаташа тIаийцар Т. Житковс съезде, Н. С. Хрущев керте волаш ССКП делегаци а йолаш, коммунистическии болхлойи 30 партен делегацеш хиларах баь хоам.

Съездо дувца чIоагIдир ер дешаш:

1. Болгарски коммунистически партен Центральни Комитета отчетни доклад (докладчик Центральни Комитета Хьалхара секретарь Живков Тодор).

2. Болгарски Коммунистически партен Центральни ревизионни комиссен отчетни доклад (докладчик— Центральни ревизионни комиссен председатель Катранджиев Иордан).

3. 1958—1962 шерашка Болгарен Халкъа республика дегIаярна оттаьча кхоалагIча пхе шерарча планах йола Болгарски Коммунистически партен VII-ча съезда директиваш (докладчик — Болгарен Халкъа республикан Министрий Совета председатель Югов Антон).

4. Болгарски Коммунистически партен Центральни органий хоржамаш.

Цул тIехьагIа заседанен председатель волча Югов Антона БКП ЦК отчетни доклад е дош делар БКП ЦК Хьалхарча секретара Живков Тодора.

Нохч-ГIалгIай мехкагара ВСХВ-е дакъа лоацараш

Райисполкомаша яхкийтача материалашка а хьежа, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета вай республикера Ерригсоюзни юртбоахаман выставке 1958 шера даха лаьрхIа боахамаш чIоагIдир. 1957 шера юртбоахаман культураш хьувкъийтар, хьайбаех боала пайда лакхба бахьан долаш, выставке дакъа лаца бокъо луш дола хьокхамаш дахар бахьан долаш, из бокъо яьккхай Сунженски районерча **Кирова** цIерахча, **XX-ча партсъезда** цIерахча, **«Путь к коммунизму»** яхача колхозаша, Наурски районерча **«Красное знамя»** яхача, **Ленина** цIерахча колхозаша, Каргалински районерча **«Красный пахарь»** яхача колхозо, город МагIалбикерча **«Кавказ»** яхача колхозо, № 6 йолча **Племенной жа леладеча совхозо, Серноводскерчеи Наурскерчеи юрта боахаман механизацен** училищеша, Каргалински юкъерча дешара школес, Шалински районерча «Джалка» яхача **инкубаторски совхозо, Грозненски, Сунженски Шелковски, Наурски инкубаторно-птицеводчески станцеша.** Ерригсоюзни юртбоахаман выставке дакъа лаца чIоагIъяьй хьайбаш леладу 13 ферма, колхозий а совхозий а 477 дикагIа бола болхлой, 20 дикагIа вола механизатор, 67 юннат, и. кх. а.

ВХСВ-е дакъа лоацараша дIадахача шера юртбоахаман культураш дика а хьувкъийтар, хьайбаех боала пайда а лакхбир. Масала Сунженски районерча Кирова цIерахча колхозо 540 гектар лаьттан тIера гектара тIара 26,1 центнер ялата лаьрхIа хьажкIаш яьхай, 260 Iаттагара хIаранегара 2765 килограмм йоаккхаш шура яьккхай, юкъера лаьрхIача хIара яхкача хьакхийгара 18,2 хьакхи хурск кхеяьй, яхкача хIара котамгара 120 фуъ гулдаьд, хIара бIаь гектар лаьттан тIара лерхIаш 43,8 центнер дулх даьккхад.

1958 шера ВСХВ-е дакъа лаьцараштa юкъе ба республикан къахьегамхошта бовзаш растениеводствон а хьайбаш леладара гIулакха сийдола мастераш: Сунженски районерча Кирова цIерахча колхоза хIара Iаттагара 3205 килограмм шура яьккха дояр Петр Ильич Комаренко, цу районерча «Путь к коммунизму» яхача колхоза хIара Iаттагара 4276 килограмм шура яьккха доярка Тамара Ильична Кугаевских, Шелковски районерча № 6 йолча племовцесовхоза бахкача хIара бIаь устагIангара юкъера лаьрхIача, 132,5 Iаьхар кхебаь воккхагIа вола жаIу Мельгиби Манапов, хIара яхкача котамгара 168 фуъ гулдаь Ермоловски птицесовхоза птичница Таисия Нестеровна Ртищева, хIара гектара тIара 35 центнер фуал яьха хьажкIаш, 18,7 центнер гидуаргий ганараш, иштта кхыйола культураш яхьа Сунженски районерча «Путь к коммунизму» яхача колхоза комплексни бригадан бригадир Иван Александрович Нечаев.

Каргалински юкъерча дешара школес ВСХВ-е дакъа лаца бокъо яьккхар дешархошта къахьегам хьехилга дика вIаштIехьа даккхарах. Школе 10 эзар квадратни метр йолаш дешара-опытни лаьттан участок я, производственни бригаде вIашагIа а теха, колхозе болх беш 85 дешархо ва. 50 гектара тIа школьникаша дика хьувкъийтар хьажкIаш, дуга, овощаш, комсаш. Цу школенгара выставке дакъа лаца чIоагIбаьб къона натуралисташ Людмила Рожкова, Зинаида Багданова, Любовь Абидина, Иван Тучин, Людмила Страданцева, Петр Попов, Владимир Ряузов.

АДЖАРСКАЯ АССР. Цихис — Дзири — Аджарен хозах йолчарех цхьа курорт я. Форда йисте дукха санатореш а салоIа цIенош а да, мехка тайп-тайпарача районашка къахьегамхой ух укхаза.

Укх сурта тIа: «Нанеи бери» яхача санаторен цхьан корпуса юхе.

В. Бабаняна сурт. Фотохроника ТАСС.

Комсомола 40 шу даларга

Грозненски электромеханически завода комсомольцаш кийчлуш ба Ленински комсомола 40 шу далар дезде.

ХIанз заводе дукккхача къоначa болхлоша дакъа а лоацаш, спартакиада я. Толаме чакхъейлар топаш еттарах хинна яхьаш. Уж хилар комсомольцаша шоай кулгашца завода территоре хьалъяьча тире. ХIанз гранаташ кхувсарах а ейгача отлетиках а яхьаш я.

Заводе кагирхоех вIашагIъехкай драматически, музыкальни, художественни деша кружокаш. Самодеятельносте дакъа лоацачар укх деношка ши концерт оттадир.

С. ШАМХАЛОВ.

Наьсарен районе теркал деш дац газета тIа яздаьр

Денгара денга дукхагIа ух «Сердало» газета редакцега къахьегамхошкара письмош. Коммунистически партес а Советски правительствос а хьалхашка оттадаь сийлахь-доккхий декхараш кхоачашдарна духьал гIертараш гучабоахаш, колхозий, совхозий, промышленни предприятей болх тоалургбола керда наькъаш хьалхадоахаш да уж письмош дукхагIа долча даькъа.

В. И. Ленина массаз а белгалдаьхад, къахьегамхошкара ухача каьхаташ тIа дувца гIулакхаш къаьстта чIоагIа теркалде дезаш хилар а, цу лоткъамех моттигашкарча партийни а, советски а, боахаман а организацеша дешдар бахача наха дIадовзийташ де дезаш хилар а. Ленина из хьехам гIулакхаца чакх а боахаш, вай партес даиман дIадех газеташ тIа арабаьнна цхьаь-цаI къахьегамхой лоткъам де доацаш ца бовлга, царга массе а оагIорахьара дика хьожалга, газетага гIолла къахьегамхоша гIоттадаьча гIулакхах даьнна беркат массанега а дIадовзийтилга.

Иштта белгалдаьхад вай партес, газеташ тIа арадаьннача гIулакхаше декхарийла йолча организацес луш дола жоп, форманна а ца луш, болх бокъонца тоабалийтар духьа, харцахьара гIулакхаш дIадахар духьа луш хила дезилга.

Цхьабакъда, къахьегамхоша шоай газетага гIолла хьалха доаха гIулакхаш хьаллацара меттел, вIалла теркал а ца деш уж дита гIерташ моттигаш а нийслу.

Февраль бутт йистебоаллаш «Сердало» газета редакцес вIашагIъеллаяр Наьсарен районерча «Назрановски» яхача совхозе бIаьсти ялаташ дIадерна кийчо мишта яьй хьажа, аьнна, рейдови бригада. КIоаргга тохкам баьчул тIехьагIа бригаданна гучадаьлар дуккха а кхоачамбоацараш. Уж кхоачамбоацараш а, уж дIадахарна дола наькъаш а дувцаш рабселькорий рейдови бригада «Мишта кийчъеннай «Назрановски» совхоз бIаьстан балхашта» яха статья араьлар «Сердало» газета тIа. Из дар март бетта 2-ча дийнахь.

Газета тIа дийцаь кхоачамбоацараш сихха дIадаха оарцагIъяла а, даьри хиннари нахага дIахайта а декхарийла яр районни партийни а советски а организацеш. Цхьабакъда, цар из динзар. Ше гIоттадаьча гIулакхах шийга а нахага а хIанз-хIанз хоам хург ма бий, яхаш, кIира а бетта а хьийжа а хьийжа, партен Наьсарен райкомага 10-ча апреле № 88 йола хаттар дир «Сердало» редакцес. Из а, хила баха кхера санна, дайна дIадаьлар.

2-ча марта «Сердалос» яздаьдар: «Ший ханнахьа совхоза хьалхле лелаераша йоакхо ца яр бахьан долаш, хьалхашкарча чархий балонаш йоацаш «Беларусь» яха ялх трактор латт отделене»... «Полевой сташ кийчъянза, болхлошта салоIа цIенош тоаданза да»... «Лаьтта хьаьнделга эсала леладу»... «Агротехнически дешар вIалла хиннадац»... «Доацаш да овощай фу»... Иштта кхы дуккха дараш а, уж кхоачамбоацараш сихха дIадахара де дезараш а дийцар «Сердалос». Из 2-ча марте дар.

ХIанз оахаргдола лаьтта аьха а, дIадувргдола ялат а кхы йола культураш а хьогге а дIайийна яьннай, ялаташ тIадаьннад, оасара ха а тулаш латт.

Наьсарен райисполкома председатела заместитель волча Мальсагов Ахьмада кулг а тIадолаш «кхаъ боаккхаш» каьхат денад редакцега. **Май бетта 28-ча дийнахь яздаьд из,** 149-гIа номер а йолаш. Цу каьхато йоах:

«Статья тIа дийцаьча кхоачамбоацарех кертерадараш дIадаьхад, цхьабакъда, ялх трактора балонаш лохилга а, бригадираштеи учетчикаштеи транспорт хулийтилга а хIанз а диззаь кхоачащде кхийнадац совхоза (!?). ДIаювча баьца ги а кхоачамбалла дац совхозага (!?). Балхлошка дешийталга керт-кертерча профессешка хьежжаь вIашагIделлад». Ишта язду Мальсаговс (юха а белгалдоаккха оаха из) 28-ча мае.

Цул а тIехьагIа «сома ваьннача» ССКП Наьсарен райкома секретара н. Газдиевс язду... 3-ча июне: «Сердало» газета рейдови бригадо 2-ча марте дийца гIулакхаш бакъхилар гучадаьннад». ДIахо Газдиевс дувцачун маIан да «Де мел дезар а даьд, 25-ча мае гота йисте а яьккхай».

Шоай чулоацамга, яздаьча ханашка диллача партийни наькъаца дац уж шаккъа каьхат.

Иштта, вIалла хоам ца беш дитаьд Наьсарен районни организацеша 18-ча мае «Сердалон» тIа араяьннача «Пайда ца эцаш цхьаккха ди ма дахийта» яхача заметкаи 22-ча мае арадаьннача «ДIа мел хьежаьча кхоачамбоацараш» яхача заметкаи дийцаь гIулакхаш а.

Газетага гIолла къахьегамхоша хьалхадоаха гIулакхаш бе-башха ца хетар, коллективни агитатори пропагандисти хинна ца Iеш, коллективни организатор а долча газета дувцар, духхьала форманна мара, шоаш кхы ца лоархIилга хьахьокхаш, бюрократизманна «бухьбоахаш» хет тхона Мальсаговси Газдиевси боаха «кхаъ».

Мальсаговси Газдиевси тхога яздаьча каьхатех а, къаьстта уж каьхаташ яздаьча ханех а фу хет Наьсарен райкома секретара н. Брызгалина а, райисполкома председатела н. Чопанова а?

Гуноева Iумара бригаде

«Ингушский» совхоза Гуноева Iумара бригаде 40 гектар шекар доаккхача свеклашта оасар деш а, уж нийлхъеш а 117 саг ва.

Бригаде дикагIа болх беш я Дшиниев Махьмада 18 болхло юкъе вола звено. Нормах 0,06 га нийлхъе езача, 0,07—0,09 га нийлхъю звеноцарча болхлоша.

ЦIена оасар дарца а нормаш тIехкхоачашъярца а белгалбаьнна ба Балоева Пакхи, Дишниева Люба, комсомолец вола Алироева Ахьъяд.

Иштта дика болх бу Балоева Iайшета звенос а. Iайшета звеноцарча 18 сага юкъе 120—130 процент балха норма кхоачаш а еш балхаш деш ба Додова Фуна, Додова Макка, Цечоева Люба.

Укх деношка шекар доаккхача свеклашта оасар даь а уж нийлхъяь а баргба Гуноев Iумара бригадера болхлой.

ЭНГЕНОЕВ ЙОТА,
«Ингушский» совхоза парторганизацен секретарь.

Колхозашкеи совхозашкеи гIишлош хьалъяр

Наурски районерча колхозашкеи совхозашкеи наха чубаха цIеноши хьайбашта помещенеши хьалделга шерденнад.

Комсаш лелаеча ялх совхозе духхьал наха чубаха цIенош хьалдарна 14 миллион сом ахча хийцад.

«Комсомольски» яхача совхозе хьалдергдолаш 37 цIа да.

Ленина цIерахча колхозе жегеи доахангеи боахкача Iушта цIенош хьалде доладаьд. 12 цIа хьалде доладаьд царна. Цул совгIа колхозе хьалдергда 80 цIа, 8 доахан леладу кхий, Iаьсий кхийнаш, кошараш.

С. КЕРИМОВ.

Москва: «Комсомола путевках» — иштта цIи йолаш яр политически Iилмани кхетам боаржабара Обществон Центральни лекторе ВЛКСМ-а XII съезда делегаташ, комсомола путевках гIишлонашка хинна столицан кагирхой вIашагIкхетара сайре. Укхаза хилар болх беш бола кагий нахи мехкарийи, 10-ча классий дешархои.

Сурта тIа: № 3 йолча «Мосстрой» треста монтажник, Московски экономико-статистически института сайрийнарча отделенен студент А. З. Пружинин (аьрдехьа) 10-ча классий дешархой группана строителий балхах дувцаш воалл.

Ю. Почепцова сурт. Фотохроника ТАСС

ССКП ЦК-а Пленума май бетта яь решени кхоачашъяра тIехьа

☆ ☆

Райпартактива тIара

2 июне Наьсарен района партактив хилар. Активе дийцар ССКП ЦК майски пленума а Нохч-ГIалгIай АССР-а партактива а итогех. Цу хьакъехьа доклад йир ССКП Наьсарен райкома хьалхарча секретара нов. Брызгалина В. Е.

Докладчика а активе къамаьлаш даьча Барсукинкси юрта совета председатела нов. **Гагиевс**, «40 лет Октября» яхача совхоза директора декхараш кхоачащдеча нов. **Мальсагов** Исраила, ССКП Наьсарен райкома секретара нов. **Цокиев** Мухтара, «40 лет Октября» яхача совхоза Кантышевски отделенен управляюще нов. **Баркинхоевс**, Долаковски отделенен управляюще нов. **Кулбужевс**, Назрановски совхоза Сурхо тIарча отделенен управляюще нов. **Хаматханов**с. «40 лет Октября» яхача совхоза рабочкома председатела нов. **Дахкильговс** белгалдаьккхар ССКП ЦК майски пленумо баь соцам нийса а ший ханнахьа баь а хилар, советски наьха вахара хьал тоадарна Коммунистически партес ца хаддаш йоакхо еш хилар бакъдеш дола тешал из соцам болга.

Района партийни организаценна хьалхашка бехктокхамера декхараш латт хIанз. Кхы ха ца йоаеш, деррига низаш тIадахийта чакхдаккха дезаш да дIайийнача хIамашта макхаш доахилга, йол хьокхилга, иштта кхыдола юртбоахаман балхаш. Партийни организаци керте отта еза уж балхаш чакхдахарна районера къахьегамхой оарцагIа баха, шерра йоаржае еза социалистически яхь, тоабе беза наха юкъера политически кхетама болх, кхашка болх берий вахара хьал тоаде деза. Курски областан вай республикерча Курчалоевски района юрта боахаман болхлоша даь Кхайкарал района къахьегамхошка дIадовзийта, хIажкIай лакхара хьувкъамаш дахара декхараш тIаэца деза, аьнна белгалдир партактиве дакъалоацаш хиннараша.

Къаьстта боккха лоархIам болаш да вай районе хьажкIаш хьалкхеяр, цудухьа партактиво дукхагIа бола теркам цу гIулакха тIабахийтар. ССКП ЦК РСФСР-е гIолларча Бюрос белгалдаьча тайпара хьажкIай кхаш къаьст-къаьстача бригадашта, звеношта тIачIоагIдаь хила деза, хьакъоастабаь хила беза хьажкIашка хьожа инспектораш, хьажкIашца деш долча балхий дикал тIайолаш акташ увттае еза хьажкIаш тIаяьлча, культиваци а оасар а дича, чуийцача, баьча балха дикалга хьажжаь алапи а луш.

ССКП ЦК майски пленума а республикан партактива а итогашта раьза хиларца де дезаш дола балхаш белгал а деш соцам тIайийцар партактиво.

Районера коммунистий собрани

Района культуран ЦIагIа хилар Урус-Мартановски районерча коммунистий собрани. «Партен Центральни Комитета майски Пленума итогехи район а партийни организацен декхарехи» яха доклад йийшар ССКП РК секретара нов. Васильковс.

— ССКП ЦК майски Пленумо, — аьлар докладчико, — сихагIа химически промышленность дегIайоалайира соцам баьб. ССКП ЦК Президиумои СССР-а Министрий Советои кийч а яь ЦК майски Пленумо могаяь мероприятеш, ХХ-ча съездо дIахо промышленности юрта боахами дегIабоалабарна, мехка экономически низ чIоагIбарна, халкъан дика вахар ца хаддаш лакхдарна даьча исторически соцамий лардаца партес лелабеча боккхача балхах цхьа дакъа да.

ДIахо докладчика белгалдаьккхар, Пленума соцам чIоагIа раьза болаш, берригача къахьегамхоша могабаь хилар.

Майски Пленумо оттаяь программа кхоачашъелга дерригхалкъан гIулакх да.

Докладчика дийцар районерча боахама балхех льаца яровой ялаташ дIадувлга ший ханнахьа хиннад районе, бакъда, ялат дIадийнача кхашта гIулакхделгеи, ялат чуэцара кийчо елгеи геттара мела лел районе. Совхозо йоаггIача тайпара терко йиц животноводстван продукташ йоахалга лакхдара. Соахка хинначул кIезигагIа йоакх шура. Уж кхоачамбоацараш дIадаха деза.

Доклад йисте яьлча пренеш йолаялар. 12 коммунисто къамаьл дир пренеех. Массане а ЦК Пленума соцам къоабал а баь совхоза а районерча предприятей а балхах кхоачамбоацараш гучадаьхар, хIаьта партийно - организационнии партийно-политическии болх тоабарна предложенеш а йир.

Района партийни актив вIашагIкхийттачара

Укх деношка МагIалбике вIашагIкхийтар района партийни актив. Цига йийцар, «бахача наха а халкъа боахама а эшараш кхоачашде химически промышленность дегIайоалаелга, къаьстта синтетически материалаши царех еш йола хIамаши хьаелга сихдарах» ССКП ЦК майски Пленума соцама итогаши, Нохч-ГIалгIай республикан партийни актива балха итогаши.

Цу балхах лаьца доклад йир ССКП Нохч-ГIалгIай обкома секретаро нов. Б. Ф. Сайкос. Докладчико дийцар вай мехка химически промышленность дегIайоалаяр Iалаьмате боккха лоархIам болаш хилари, хIаьта из болх кхоачашбарна вай республикан а города МагIалбика а йола торонаши, иштта промышленность дегIайоалаярах тарра юрта боахам лакхбе безаш хилари.

Доклад яьнначул тIехьагIа пренеех къамаьлаш дир коммунисташа. ССКП МагIалбика горкома секретаро нов. Тебоевс, горисполкома председатело нов. Шевченкос, 1-ча нефтепромыслан лакхехьарча оператора нов. Шумилос, 1-ча промысла начальника нов. Паук, иштта кхыболча мехкдаьттан промыслай болхлоша шоай къамаьлашца дуккха хьокхамаши цифраши а йоалаеш дийцар пайдане дола, балха юкъе доаладе деза гIулакхаш а, хIаьта юкъера дIадаха деза кхоачамбоацараш а.

«Ингушски» совхоза 4-ча отделенен управляюще нов. Дышниевси, кхыбарашеи шоай къамаьлашца дийцар, дIадахача шера хьайбашта доакъар кийчдара йоакхо ший ханнахьа ца яро укх шера совхоза хьайбай боахама дуккха зе даь хилар а, цу тайпара гIулакх юха а ца оттийта укх шера беррига низ тIабахийта юртбоахаман балхаш чакхдаха дезаш хилар а.

Района партийни активо цхьа барт болаш къоабалбир ССКП ЦК майски пленума соцам а, Нохч-ГIалгIай республикан партийни актива болх а.

Актива болх йистебоаллаш дунен мехкашта юкъерча гIулакхех лаьца лекци йийшар обкома лекционни отдела болхлочо нов. Лина. КIоаргIа зем боаккхаш ладийгIар цунга активе хиннараша.

З. ДАУРБЕКОВ.

Пхе бетта план кхоачашъяьй

Новогрозненски мехкдаьтта цIендеча завода 5-ча цеха коллектив ханал хьалха йистеьнний катализатор даккхара пхе бетта план кхоачашъяь. Июнь бетта йоагIача планах а яьккхай массехк тонн катализатор. ДIадахача шерарча укх ханаца нийсдича 14,6 процент дегIаденад катализатор доаккхилга, иштта лакхденнад цун дикал а. Технологий вIаштIехьадаьннад катализатор хьадеш дIабода пар, электроэнерги, кхы дараш дикка лохде.

Катализаторах шийх дIабода мах лохбарца паччахьалкхенна 800 эзар сом ахча кходаьд технологаша. Шоашта юкъе йоаржаяьча социалистически яхье хьалхара моттигаш лелаю лакхехьарча оператора нов. Шубина, операторашa н.н. Тарасовс, Софоновс.

Социалистически яхье дика толамаш даьхад мехкдаьтта цIендеча промышленноста управленен токхамеи измерительнии прибораш еча мастерскен коллективо. Ханал хьалха кхоачашъяьй цар план. ДIабахача пхе бетта планал совгIа 5,8 процент лакхъеннай къахьегама овсарал. Приборашта еча ремонтага дIабода мах лохбарца 100 эзар сом ахча кходаьд. ДикагIа бола болхлой ба Владимир Поношко, Лев Шевченко, Сергей Тиров, иштта кхыбараш.

Ший коллектива дика тешал ду лакхехьарча оператора нов. Шубина. — Шоашка дIа аьннар кхоачашдеш, дисциплина йолаш, дика болх беш, дика ба ца аьлча, кхы ала хIама дац операторех н.н. Тарасовх Софоновх, кхыбарех, — йоах нов. Шубина.

ХIанз цу коллективо лаьрхIад, Ленински комсомола 40 шу дизара сийна планал совгIа Даьхенна эзараш тоннаш мехкдаьттан продукташ яла.

М. ЦУРОВ.

Юрташкара политико-массови болх лаккхача боараме лелабе

Колхозни агитколлективай хьалхле лелаерий опыт дIа-юха эцаш хиннача семинаре

3—4 июне вай республикерча юрташкарча агитколлективай хьалхле лелаерий семинар хилар. Семинаре бийха бар партен райкомий секретараши, пропагандаи агитацени заведующеши. Семинар вIашагIтехаяр бахача наха юкъе лелабеш бола политико-массовии, агитационнии болх тоабарна, дикагIа из болх тоабаьча парторганизацей агитколлективай хьалхле лелаерашкара опыт эца, хIаьта цунга хьажжа вай республикерча массайолча юрташка бахача наха юкъе беш бола идеологически болх айбарна.

Семинаре гулбеннараша ладийгIар ССКП Нохч-ГIалгIай обкома секретара нов. М. К. Фоменкос яьча «ХIанз дIадийнача ялаташтеи кхыча культураштеи оасари кхыдола балхаши деча хана, ялаташ чуэцача хана, юртбоахаман продукташ кийчъеча хана бе безача агит-массови балха декхарех» яхача докладагеи «Колхозни партийни организацей организаторски болх айбарах» яхача ССКП Нохч-ГIалгIай обкома партийни органий отдела заведующес нов. А. П. Суховс яьча докладагеи.

Цу докладех лаьца а шоай балха опытех а къамаьлаш дир семинаре гулбеннараша.

Шой агитколлективай балха дика къамаьл дир Сунженски районерча XIX партсъезда цIерахча колхоза парторганизацен секретара нов. Литвиненкоси, Курчалоевски районерча ХХ-ча партсъезда цIерахча колхоза агитколлектива хьалхле лелаеча нов. Джамалдиевси, Шелковски районерча Сталина цIерахча колхоза парторганизацен секретара нов. Максимовси, Малгобекски районерча «Кавказ» яхача колхоза парторганизацен секретара нов. Шаленныйси, Каргалински районерча Горький цIерахча колхоза парторганизацен секретара нов. Ахметовси.

Боккха пайда ийцар семинаре хиннараша Грозненски районерча 1-гIа Мая цIерахча колхозеи Ермоловски коатIарча оалхазарий совхозеи семинар йолаяннача шоллагIча дийнахьа яьча экскурсех.

Экскурси дIайолалуш 1-гIа Мая цIерахча колхоза правлене Грозненски района боахама а промышленний а предприятеш дIайовзийташ лоацца информаци йир Грозненски ССКП РК секретара нов. Магамадовс. 1-гIча Мая цIерахча колхоза из вIашагIъеллача 1930 шера денз колхоза боахам дегIабарах а хIанз колхоза долча хьалах а дийцар 1936 шера денз цахаддаш цу колхоза председатель волча нов. Иван Петровича Таловеровс..

...1-гIча Мая цIерахча колхозе из вIашагIъеллача хана 1300 га мара лаьтта дацар, цхьабакъда дуккха отраслеш йолаш боахам-м хилар цох. Лаьтташ хий детта дезаш хиларах, кхоачамболлаш хий а доацаш йоккха новкъарло хулар колхоза 1936 шералца. 1936 шера Алханчуртара канал хьадиллачул тIехьагIа боахам лакхбе торо хилар колхоза. Цу хана денз болабеннаб уж огородаши, комсаши, сомий бешамаши лелае — эггара дукхагIа колхозо пайда эц царех хьанз а. Цудухьа колхоза доход 1940 шера а цхьа миллион сомага кхоачаш яр. ХIанз колхозо леладеш 17 000 га лаьтта да, цул совгIа 1,5 эзар хьакхарч а, 4,5 эзар жа а, цхьа эзар гаргга доахан а, дика тоаенна сомий бешамаш а я, хIаьта 1957 шера цар доход 7 миллион сомал тIехъйоалаш а хиннай.

Iалаьмате дика а боаггIача тайпара нийса а лелабу цар колхозникашта къахьегамах доагIар дIадалара, къахьегама учет нийса лелайира болх. Колхозникий къахьегама дикагIа безам тIабахийтарна план кхоачашъяьчоаи, тIехкхоачашъяьчоаи дукхагIа тел алапий.

Дерригa колхоза балхаш звеноштеи бригадаштеи доаггIача тайпара дIанийсдаь да, хIаьта къахьегамца дакъа лоацаш беррига колхозникаш а ба. Дика а хила беззача беса нийса а оттабаь ба колхоза детъяслени детсадаи болх а.

МТС-аш эргаяхарах йоккха паргIато яьннай колхоза, хIанз колхозага бакъахьа хеттача тайпара лелае йиш йолаш 22-трактори 11 комбайни кхыйола юрта боахаман машинаши я. ХьалхагIа трактор е комбайн эшаш хилча МТС-а директорага дехар де дезар.

Эггара дикагIа дола гIулакх да колхозе болх беш барех дукхагIа ибола специалисташ цига Iо а баь хьалкхийна, колхозникаш а колхоза боахам а дика бовзаш бола нах хилар. Цудухьа дуккха аттагIа да царна моллагIа а мероприяти чакхъяккха. Цхьа ткъаьх шера колхозе болх беш волча, цига хьалкхийнача новкъоста Шныпкос хьалхле лелаю цар 54 саг юкъе вола агитколлектив, вай республике дикагIа ярех лоархIаш я, колхозерча тайп-тайпарча балхаш тIа дIанийс баь 36 коммунист а ва цу агитколлективаца.

Колхозе вIашагIъелла дика лекторски группа колхоза яздайта 12 тайпара газеташи, кхы дуккха журналаши колхозе арадувла пенгазети, крокодил яха газети, радиогазети, шерра йоаржаяь гойтара агитации — цу массадолча гIулакхаша доккха гIо ду дикача толамца политико-массови болх дIабахьа.

Дукха Iомаде мегаргдолаш а шоашта пайдане а хIамаш бIарга дайра семинаре хиннараштa цу колхоза, ССКП Нохч-ГIалгIай обкома член йолча нов. Тупицына хьалхле лелаеча огородни бригадеи, колхоза сомий бешеи, комсий бешеи, колхозникаш механически жа лоргаш баьхкача фермеи, доахана фермашкеи, котамий фермеи. Цул совгIа дIа-юха шоайла къамаьлаш, хаттараш дарца, шоайла бовзарца боккха пайда а ийцар цар.

Экскурси йисте яьлча лоацца къамаьл даьча Грозненски ССКП РК хьалхарча секретара нов. Филлиповс дика а пайдане а предложенеш йир. Масала, доахани жаи дохкарца, хьехамца, специалисташ ахийтарца кердача колхозашта гIо делга, хIаьта царех цхьайолча колхозашта Грозненски районерча колхозаша шефство лелаелга.

Семинар йисте йоаллаш вай республика дIахо дегIайоалайирна хьалхишка латтача декхарех къамаьл дир Нохч-ГIалгIай ССКП обкома хьалхарча секретара нов. Яковлевс.

Семинаре хиннараштa дунен халкъашта юкъерча хьалах лекци йийшар ССКП обкома лекторски группа хьалхле лелаеча нов. Э. И. Лина.

Агитационно-массови болх дика тоабаьча

Сунженски районерча XIX партсъезда цIерахча колхоза агитколлектива хьалхле лелаеча нов. А. З. Литвиненкос даьча къамаьлацара

Тха партийни организаци хьехархойи, медицински болхлойи, тIаккха механизатораши хьатIакхийттачул тIехьагIа кхы айоккхагIа хиннай. ХIанз организаце вIашагIкхийтта 97 коммунист ва. Цунга хьажжа организацес бе безаш бола болх а дукхагIа ба, бакъда, бахача наха юкъе беш бола болх дикагIа тоабарна торо-м хулийт цу гIулакхо. ХIанз юртара интеллигенци агитационно-массови балха юкъе оза дикагIа вIаштIехьа доал тха.

85 саг ва тха агитколлективаца дукхагIа бараш коммунисташ а болаш цул совгIа агитколлективаца 20-нел совгIа хьехархойи медицински болхлойи ба. Бетта цкъазза семинар а ю оаха агитаторашца. Цу семинарашка колхоза боахамах а кхы тайп-тайпарча темаех а докладаш ю, хIаьта агитаторий балха опыташ дIа-юха эцаш къамаьлаш а ду.

Къахьегамхошта хьалхишка латта декхараш дикагIа агитаторашта довзаргдолаш бу партийни организацес царца болх. Цу тайпарча темаех докладаш еш семинарашка колхоза специалисташ а ба. Тха агитатораш бахача нахаца чIоагIа бувзам болаш, колхозникашта эшар, доацар фуд ховш ба, цудухьа агитаци еча хана наха вахар дикагIа довза вIаштIехьа доал цар.

Доккха новкъостал ду тхона агитколлектива социалистически яхь вIашагIйолла а. Колхозе бригадаш а звенош а шойла яхье яха я, хIаьта хьалхле яьккхача бригада дIа-юха тела цIе байракх а лу оаха, хIаьта дикагIа божабеттараштеи, дикагIча звеноштеи хIара итт-дийнахьа телаш цIе вымпелаш а я тха. Агитатораш юкъе а болаш вIаштIехьа доакх оаха цIе байракхаши вымпелаши дIа телалга. Агитатораша бригадийи звенойи хьалхле лелаерашцеи партгруппашцеи яхьа итогаш вIашка а техе шоаша деча къамаьлашца белгалдоах, хIана дIаялайийзар цIе байракх е вымпел, малагIа кхоачамбоацараш да новкъарло ераш, дикагIа болх бечар опытах а дувц. «Къахьегама листокаш тIа» а язбу оаха из болх. Цу тайпарча гIулакхо юкъе яхь лелаяра гIулакх лакх а ду, тIехьа бисараштa дIатIехьа кхе а доккхагIа голамаш даха а торо а хулийт.

Станице бахача наха юкъе доккха сий долаш ба тха дукхагIа бола агитатораш. Уж дукхагIа бахача наха юкъе лелаш, царца кхетама болх лелабеш хилар да из.

Нагахьа санна нахаца беседа еча х на денна хаттар е яь предложени хилча цар терко ца еш Iац тха агитатораш. Кхоачамбоацар гуча даьлча шой беседашца из дийца ца Iеш, партийни бюрога, колхоза кулгалхошка аьле из дIадаккхара гIо а ду цар.

Нов. Капылов агитатор хиннача десятидворке бахача наьха радио яцар. Бахача наха цунга дIа аьлар из. ТIаккха нов. Капыловс партийни бюронеи колхоза правлененеи хьалхашка этгадир из дош, массадолча цIеношка радио чуйиллалца саца а сацанзар.

Агитаторашa беседаш еча хана колхозникаш ладкъаш бар, медицински гIулакх делга во лел яхаш, хIаьта цхьабола медицински болхлой гIожа ба нахаца яхаш. Из дийцар партийни бюрос. Больницерча коммунистий балхага а хьажа из дош йийлача партийни собране дувца оттадир оаха. Из дош кийчде дIатIадиллар партбюро члена нов. Шкуринаи, коммуниста Коломейцеваи. Дуккха кхоачамбоацараш гуча а даьхар цар. Собране бийхабар станицера беррига медицински болхлойи, райздравотдела заведующи нов. Евсееваи. ЙоаггIача тайпара дика чакхъяьлар собрани. Нахаца Iимерза боацача лорех бехк а боаккхаш цу тайпара гIулакхаш кхы леладе мегарг ца хиларах уж дIакхета а беш. Цу собране даьча соцамех нах дIа кхетабеш больнице профсоюзни собрани а йир оаха. ХIанз медицински болхлоех ладкъаш саг вац.

Цу тайпарча балхо къахьегамхошта хьалхашка агитаторий сий лакхду, бахача наха уж гаргарагI хулийт, ший ханнахьа кхоачамбоацараш дIадаха торо хулийт.

Тха Троицки станице агитколлектив хинна ца Iеш 25 саг юкъе волаш лекторий группа а я, царех 15 лектор политически Iилмани дешар дIадоаржадара обществан членаш ба. Укх шера 150 лекций йийшай цар. ХIара лекци дика кийчъю оаха, хIаьта из ешача нах гулбелга, моттиг кийчъелга дикагIа из гIулакх чакхдоаккхаргдолча новкъоста дIа-тIа а дилле. ХьалхагIа лекци кино доладалалехьа ешар оаха. Практика хьахьекхар цу тайпара ешача лекцеша пайда луш ца хилар, хIана аьлча лектор сихвора, салаIа кино баьхкача наьха башха сатем а хилацар лекцега из йисте яллалца ладувгIа. ХIанз иштта ешац оаха лекцеш.

Йоккха терко ю оаха атеистически пропагандана. Дукха язду оаха цу темах тхой многотиражни «Ленина никъ» яхача газета тIа. Газета тIа язъьяр активни атеист волча пенсионера нов. Бармина статья. Из статья бригадай собранешка ешийтар оаха.

Станицерча наха дика сий деш да «Троицке гIолла Сармак боагIа» яха сатирически газета. Дукха ха йоацаш самогон доаккхараштa критика яь яр цу тIа, тIехьагIа милицега дIа а аьнна доагIаш дола таIазар а дайтар царна.

Партбюрос а колхоза правленес а вIаштIехьа доаллача тайпара колхозе дикагIа барий опыт дIакхайкайяра йоккха терко ю. Къахьегама сийлен книжка а да колхоза. Дерригa колхоза истори довза йиш я цунца.

Йоккха терко ю оаха дикагIа долча гIулакхашца кагирхой Iомабара, кхетабара.

Агитаторий низаца

Курчалоевски районерча ХХ-ча партсъезда цIерагIча колхоза парторганизацен секретара Джамалдиевс даьча къамаьлацара

Тха парторганизаци йоккха яц, берригаш а 9 коммунист мара вац тха. Цудухьа агитационно-массови балха юкъе парте боацарий актив оз оаха, тха агитколлективе 51 агитатор ва.

Боккха хьехама болх бир тха агитколлективо СССР Лакхехьарча Советеи НГIАССР Лакхехьарча Советеи хоржамаш долча хана харжархошца.

ХIанз беррига низ тIа а бахийта толамца йол хьокхалгеи, оасар делгеи, доккхий хьувкъамаш доахалгеи, животноводство дегIайоалаелгеи кхоачащдеш къахьегаш ба тха колхозникаш. Еррига терко тIаяхийта царца агит-массови болх лелабеш ба агитатораш. Беррига политико-массови болх хIанз бригадашкеи, фермашкеи ба тха.

Курчалоевски района къахьегамхой Курски хьажкIаш лелаераша даьча кхайкаралах, доккхий хьажкIий хьувкъамаш даха социалистически яхь лаьцай, хIаьта цул совгIа курчалоевцай инициативах вай республикерча къахьегамхоша кхы доккхагIа декхараш тIаийцар. Цу декхараштa гонахьа боккха кхетама болх а болабаь, уж декхараш кхоачашде нах оарцагIа баьхаб тха агитатораша.

ХьажкIашта оасар дара гIулакх сихдарна, цунах дола дош агитатораш а бийха партийни собране дийцар оаха. Собране хиннараша лаьрхIар къахьега декхарийла бараш баьха ца Iеш, оасара боккхий нах а исти а оарцаха баха, царна эшачун йоакхо а яь. Партийни собранен соцамаш кхоачащдеш колхоза правленес берий площадка хьайийлар дукха бераш дола ноаной оасар болх бе мукъа баргболаш. Пишлош хьалерий бригада а вIашагIъеллай, из бахьан долаш кхашка болх бе нах мукъа баьннаб. ТIеххьарча деношка колхозерча 600 къахьега низ болаш болча колхозникех 560—570 саг сецца болх бе арабувл.

МоллагIа а лоархIаме кампани йолалуш партийни собрани ю оаха. Партсобрани йир оаха йол хьакха нах арабоалаш а. Коммунисташа аз хьалхле лелаергйолаш сона тIабиллар йол хьокхача хана беш бола политически болх. Агитатораш а дIа-чIоагIбир оаха участкашта, социалистически яхь а йол хьакхара план а дIакхайкайира декхар царна дIа тIа а дилла. Къаьстта лоархIаме лелабу агитаторашa йол хьокхалгеи из вIашка тохалгеи цахаддаш лелийтарна беш бола кхетама болх. Цу тайпарча дешаех лаьца лаьрххIа беседаш яьй агитаторашa Ахмедовси, Усмановси, Иналовси. 1 июнь тIакхоачаш аханел совгIа йол хьекха даьннадар тхо, хIаьта 800 гектара тIара хьекха йол вIашктеха а даьннад. Цу гIулакха доккха новкъостал хилар тхона политически агитацех.

Тха парторганизаци колхоз санна дукха ха йоаццаш вIашагIъелла я, де дезараш хIанз а дукха да тха, хIаьта практически балха опыт а кIезига я тха. Укх семинаро боккха пайда беннаб тхона. Тха коллективо ший болаш бола низ тIабохийтаргба къаьнарча колхозашца дIанийсъяь тхой артель дIаоттае.

Политическии боахамеи болх нийса лелабеш

Каргалински районерча М. Горьке цIерахча колхоза парторганизацен секретара нов. А. Ахмедовс даьча къамаьлацара

ХIанз дIахо колхозни строй дегIйоалайирна дола декхараш кхоачашдеча хана, тха артелера коммунисташи колхозникаши беррига низ тIа а бахийта дуккха отраслеш йолча тха колхоза боахам толамца дегIабоалабарна къосам лелабеш ба. Колхоза боахаме 19 эзар гектар лаьттеи 21 эзарнел совгIа жаи, 610 корта доккхий доахани да, цул совгIа ПТФ, СТФ, КТФ а я.

Колхоза кхашка оаха дIайувш а доал деш а фийгболча ялатийи, бахчайи, огороднии, иштта кхайолеи культураш я.

Цу барригача боахаме цхьа дезал санна барттайна цхьана къахьегаш социалистически кхетамца хьалкхийна ткъаьннел совгIа къамий къахьегамхой ба. Тха колхоз интернациональни лархIа мегаргъйолаш я, цига бах эрсий, нохчий, украинцаш, ногIий, гIумкий, татараш, аварцаш, калмыкаш, жугти, армянаш иштта кхыбараш а.

Боккха политико-массови болх лелабу тха партийни оргуанизаце вIашагIъеллача агитколлективо бахача наха юкъе. Тха агитколлективаца 24 саг ва дукхагIа бараш коммунисташ а болаш. Царца ба агрономаш, зоотехник, бригадираш, дикагIа бола тайп-тайпара балхаш деш бола колхоза активисташ.

ХIара бетта агитационно-массови балха план оттайирах а агитколлективо из кхоачашъйирах а кхоачам бац оаха. Каст-каста партийни собранешка политико-массови балхах дола дешаш дувца а дувцаш, агитаторашта хьалхишка аргIагIа доагIа керда декхараш а увттаду. Бетта 2—3-за агитатораш гулбийи, царца колхоза гIулакхаш дувцаш, боахама-политически декхараш дувцаш, партени правительствони соцамаш царна довзийташ, вай мехкарча а доазол дехьарча а вахарах дола керттера хувцамаш дувцаш семинараши инструктажи ю. Цул совгIа агитаторашa шоай балха опыт дIа-юха Iомаеш къамаьлаш а ду.

Политико-массови балхах керттера лархIа мегаргдолаш да социалистически яхьах дола гIулакх. ДикагIа йола опыт юкъе а кхухьаш, агитаторашка гIолла лелабу оаха тIайийца социалистически декхараш кхоачашдарна бола къовсам.

Масала, агитатора-зоотехника нов. Демидовс чабанашца Iай жа дахкалга дикагIа хиларах лаьца массехк беседа йир, цул совгIа из опыт чабанашa дIаэцаргъйолаш агитационни болх а бир. Из бахьан долаш боккхагIа болча чабаний Кайлубаев Конкураи Мажурова Курганаи жа Iулашка хIара 100 жийно баь 132 Iаьхар дийна бисар. Жа Iай дахкаргдолаш нийсделга толам болаш гулакх да.

Социалистически яхьа итогаш йовзийташ шерра гойтара агитаци а лалаю оаха. Цеча уголокашка, фермашка социалистически яхьах дола хьокхамаш дувцаш доскаш а да. ЦартIа хIара денна дIаязду божабеттачо мел шура яьккхай, оасара боахкараш, йол хьокхарашa иштта кхыбараша баь болх а. ХIара бетта яьккхача шурий график а, божабеттарашеи чабанашеи кхыча животноводашеи шойла лелаеча яхьа районни бюллетень а да фермашка. Социалистически яхьах дикагIа хьокхамаш дола болхлой пенгазетатIа а сийлен доскатIа а язбу оаха.

ХIара бетта «Божабеттачун ди», «Чабана ди», «Механизатора ди» ду оаха. Май бетта доахана ферме хилар тха тIеххьарча хана «Божабеттачун ди». ХьалхагIа социалистически яхьа итогаш а йийца дикагIа болча божабеттархошта Понамаренанеи, Амановaнеи, Янболгановaнеи дIаюха тела цIе вымпели совгIаташи далар. Цул тIехьага Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутат йолча, районе дикагIа йолча «ЦIе ахархо» яхача колхоза доярка Нагумановас НГIАССР-а Лакхехьарча Совета хьалхарча сессен итогех лаьца къамаьл а даь, дIахо ший опыт дIайоавзийтар.

«Чабана ди» а дир оаха ферме, жа лоргаш боахкача метте. Социалистически яхьа итогаш йийца а дикагIа волча чабана цIе байракх дIахьожаяь а баьначул тIехьагIа чIоагIа раьза хинна ладийгIар животноводаша «Дунен халкъашта юкъерча хьалах» лаьца йийшача лекцега, цул тIехьагIа кинофильмага а хьажар.

Цу тайпарча мероприятеша доккха гIо ду тхона колхозникий къахьегама активность лакхъйирна. Укх шера дIабахача 5 бетта, дIадахача шера цу ханаца нийсдича хIара фуражни Iаттагара шура йоккхалга 135 кг лакх а даннад тха.

Колхозе юккъера лаьрхIача хIара устхангара тха доккхалга 4,1 килограммага а кхаьчад тха.

ХIара бетта масса йолча бригадашка производственни совещанеш ю оаха. Цу тайпарча совещанешка бригадираша а кхыча специалисташа а къахьегама овсарле лакъийрах а продукцех дIабода мах кIезиг барах а докладаш еш.

Колхозникаш къахьегама тIаберзийтарна доккха гIо ду тхона тха «За урожай» яхача пенгазетои «къахьегама листокашеи». Районе хьалхара моттиг а яьккхай тха пенгазето.

Тха колхозе радио йиллай колхозникаш кхетабе, цар къахьегамца безам халийта доккха гIо ду тхона радиос.

Тха агитаторашa тIехьарча пхе бетта кхобIаь совгIа беседаши лекцеши йийшай. Шоаш еша беседаши лекцеши юртабоахаман гIулакхашца бувзам болаш а ю. Масала, агитатор Камбулатовс ше Наурски овцеводаша даьча кхайкаралах къамаьл деш дийцар тха цхьа жалоргачо хIара устагIа массаза лорг 100 г тха доадеш хилар, из да 5 сома маьха, хIаьта 15 эзар жа иштта лорге хилча колхоза 75 эзар сома зе хул.

Юртарча лекторски группа а дика гIо ду тхона политико-массови болх дика дIабахьа.

Республикански газеташа дукхагIа агитаторашта хьехам луш, опыт дIа-юха эцаргъйола материалаш язъйир ловра тхона.

Дика чакхъяьлар комсомольски актив

Дукха ха йоаццаш хилар комсомола XIII-ча съезда итогаши дIахо района комсомольски организацена хьалхишка латта декхараши дувцаш Первомайски районе комсомольски актив. Цу дешаех лаьца доклад йийшар комсомола райкома хьалхарча сокретара Харсиевс.

Докладчика дийцар съезда балхах а цун соцамех а, хIаьта цу соцамашка хьажжа района комсомольски организацена хьалхишка латтача декхарех а.

Района комсомольски организацес партийни организацес хьалхле а лелаеш комсомоле кагирхой хьаэцаш баь боккха болх а белгалбаьккхар докладчика.

Безам тIабаха ладийгIар активе хиннараша пренеех къамаьл даьча комсомольцашка Б. Бузуртановга, М. Гациевга. Комсомола XIII-ча съезда соцамаш кхоачашдарна комсомольцашеи кагирхошеи комсомольски трехлетке дакъа лаца дезарах дийцар цар.

Активе къамаьл дир Нохч-ГIалгIай комсомола обкома инструктора нов. Алмазовс. Цо белгалбаьккхар района комсомольски организаци дегIайоалайирна дукхагIа гIалгIайи нохкийи, къаьстта маьхкарий комсомоле хьаэцарна района комсомола комитето бе беза боккха болх.

Комсомола актив йисте йоаллаш къамаьл даьча ССКП Первомайски райкома секретара нов. Х. Котиковс дийцар районерча комсомольци низаца района юрта боахам а промышленность а дегIадоаладорна даьхача доккхийча толамех.

Дийцача дешаех резолюци а тIайийцар активе хиннараша.

МЯКИЕВ,
Первомайски РК комсомола секретарь.

ЮРТА БОАХАМАН СПЕЦИАЛИСТАША МОГАДЕШ ДА

Ялат чуэцача техниках бизза пайда эца

Укх шера ялат иттех дийнахьа чуэца йиш йолаш техника я вай республикан совхозашка, МТС-ашка, колхозашка.

Машинаш хиларо совхозаштеи колхозаштеи торо лу раздельни способаца дукхагIа дола ялаташ чуэца. Цхьабакъда вай йолча ялат чуэцача «РСМ-8», «С-6», «С-4 М» яха комбайнаш а, хIаьта иштта «ЖР-4,9», «ЖН-4» яха жаткаш а цхьайола конструктивни эргалонаш йолаш хилар бахьан долаш къаьст-къаьстача узлай а агрегатий а конструкцена юкъе цхьадола хувцамаш ца дича даргдац.

Из гIулакх ду «ЖН-4» яхача жаткашца касарах хьекха ялат духхьал «С-4М» яхача комбайнаца мара хьалъэцалург доацандаь. Уж тайпа комбайнаш вайга кIезига я. «ЖР-4,9» яхача жаткаца касарах хьекха ялат хьалъэцалургда «С-6» яхача комбайна. Нагахьа санна «ЖН-4» яхача жаткаца касарах хьекха ялат цунца хьалъэца дезаш хуле подборщик аьттехьо оттае еза, хIана аьлча кхай тIа гIолла уха чарх вокх касара тIа гIолла ухаргья. Конструкцена юкъе цхьадола хувцамаш ца дича жаткашца хьекха ялат хьалъэцара пайдана яц «РСМ-8» яха, вайга дукхагIа йола комбайнаш.

ДIадахача шера дукхача комбайнераша подборщика соа 80—100 сантиметр йIаьхйий, заводо оттаьча моттигера аьттехьа йоаккхар подборщик. Из дар бахьан долаш «ЖР-4,9» яхача жаткаца хьекха ялат халъэца йиш хилар «РСМ-8» яхача комбайнаца. Иштта комбайн тоаеш подборщик хедера тIа чIоагIъеш ши Iург даккха а деза, хедара уй тIа керда пхорагIа увттаю ши угольник оттае а еза.

ДIадахача шера Кубанерча цхьаболча комбайнераша - новаторашa практически техкар из гIулакх. Массайолча моттигашка дика чакхдаьлар из гIулакх. Кубански рационализатораша «РСМ-8» яхача комбайнаца «ЖР-4,9» яхача жаткашца хьекхача ялатий ши кес хьалъэцар, цу балхо гIулакх чоалхане доаккхар, хIана аьлча из жатка шозза дIаяха моттиг комбайна хедеро хьалоацачул йоккхагIа хулар. Цудухьа лафетни жаткай машинисташ хьежа безаш хулар жаткас лоаца кес 4,5 метрал тIех хургдоацаш. Из ца даьча моттиге хьекха улла ялат хьалъэцаш лоархIам боллаш доадора.

Йиъ метр мара шера моттиг цахьа лоаца жаткаш йолча вай хьал тIа из кхоачамбоацар хургдац. Комбайна хедера шерало навесной жатка шозза дIаяхача моттигера хьекха улла ялат доа ца деш хьалъэца торо лу.

Цудухьа боккха лоархIам болаш да ший ханнахьа «РСМ-8» яха комбайн ши подборщик а елла тоаяр. Иштта тоаьяча комбайнех ялат раздельни чуэцаш пайда эца торо енна ца Iеш, цар бу болх шозза дукхагIа лакх а бергба, цунга хьежжа цу балхага дIабода къахьегами чуийцача хIара гектарага дIадодари лох а дергда.

«РСМ-8» яхача комбайна хедера тIа ши подборщик оттаяр укх тайпара ду: хьалхагIа хедера юккъе цхьа подборщик оттаеш хинача когаметта хIанз хедера йистошка ши подборщик оттаю. Из деш подборщикаш тIачIоагIъю подборщикий комплектаца йолча угольникашцеи болташцеи. Хедера полевой делитель яхар хьайоаккх, хIаьта цун щиток аьттехьарча подборщика кхайна оагIорахьа доа ца дайта канаш лораде дIа тIа чIоагIду.

Подборщикаш йолаялийта, опорни кхаь подшипника тIалатта кхы тIа а цхьаькха юкъера соа йол. Царех ши подшипник аьрда оагIорча опораш тIеи цаI аьттехьарча опора тIеи оттаю. Массанел а дикагIа соа кийчъе мегаргья цаIах-шиъ дюйма сомал долча турбах; гергача аьшках яь, шоаш чуотта езача бIенашка хош шал а йолаш, турба шинна а юхье наконечникаш а оттаеш. Уж наконечникаш лоалайийя турбаца дIалотаю. Соана йIоахал 4 метрага кхоачаш хургья. Нагахьа санна турба ца хуле, соа кийчъе мегаргья 25 мм йолча гергача аьшках, 2,7 метр дIоахал а долаш. Иштта гIулакх эттача, аьттехьарча подборщика соа 1,3 метрал яIаьхъе еза.

Юкъе оттаеча соан аьрдехьарча кIийлен меттел заводской подборщик лелаю узел оттабе мегаргба. Подборщика чонах яьча кронштейна тIа оттаю юкъе оттаеча соан аьрдехьарча опоран ши подшипник. Юкъе оттаеча соан юхь цу подшипникаш тIа оттаю стандартни подборщик лелаеча соан меттел.

ЧIоагIалена оттаю кронштейн чIоагIъю хьалхашкара юхьит угольника тIа чIоагIъеш йола мотовил хьаллаьца йоаллача шин болтаца. ЧIоагIало дикагIа латтаргйолаш аьшка угольниках яь шолгIар тох нийса урагIа. Соана тIарча подшипникашта юкъе шпонкацеи стопорни болтацеи подборщикаш лелаечун ворхI церг йола ведоми седкъа чIоагIбу. Иштта тоаяь хедер кхаста йоалалу цергашта бага увттача зIанарца контрпривода ворхI церг йолча седкъилгагара седкъага яьле, хIаьта дIахо юкъе оттаьча соанага а яьле, бархI церг йолча седкъилгашка гIолла зIанарца подборщикий соанаш кхостаю. Цу соаний йовхьигашка кхойтта церг йола седкъарч оттадаро подборщикашка эшаш бола го боаккхийт.

ДIадахача шерий практиках ховш да, подборщикаш кхостаеш йола зIанараш эзза лоаттаеш хIама ца хилар бахьан долаш, кхалингашкара хьа а иккхе зIы Iойожаш дуккхаза а нийслора. Цудухьа бакъахьа хургда дуккхача комбайнераша деча тайпара кронштейнаш тIа чIоагI а деш зIы эзза лоаттаергйола седкъилгаш е роликаш овттайича.

Дицдалийта йиш йолаш дац ши подборщик йола комбайн кхай тIа лелае халагIа хилар. Цудухьа чIоагIа лоархIам болаш да цу тайпарча комбайна кхаш тоъал нийса хилар, хIаьта касараш нийса дадаш хилар.

Ялат чуэцаш машинаша бу болх дикагIа а дукхагIа а бергбола цхьа дика метод а юкъе йоалаяьй рационализатораша. Цу метода гIулакх укх тайпара да. «ЖН-4» яхача жаткаца кийчъяьча «Белорусь» яхача трактора тIехьаювз кхы а «ЖД-4,9» яха лафетни жатка. Шоайла тоъал нийса долча кхашка цхьан ханна шин жаткаца болх булу моторага. Навесной жаткан механизмаш кхостае йоалаю трактора передачаш хувцача коробкан шестернегара мощность хьайиеча коробкага гIолла, хIаьта лафетни жаткан яраш низ хьайибеча соанага гIолла. Жаткаш цу тайпара нийсъяро навесной а лафетни а жаткай соаний юкъера лийнеш вIашагIкхетийт. Навесной жаткаца хьекха ялат корах ара а даькха, жаткан платформан аьрда оагIорахьа уллача ялат хьекхача кхай тIа Iо а дул касараш а ду. Лафетни жаткас ше хьекха ялат навесной жаткас даьча касара тIа Iодул.

Иштта шолха даь касараш хьаэцалургдац духхьал «РСМ-8» яхача комбайна мара. Шолха даь касараш хьалъэца балхаш кхыча комбайнашка дулургда цхьан гектара тIара 10 центнерага кхаччалца мара ца хьийкъа, кIезига дола ялат чуэцаш йола машинаш бокъонца а бизза пайда эцаш а хилийта лерхIаш, хIанззехьа а агрономаша, тракторни кхашка а болх беча а бригадий бригадираша, иштта кхыболча бехктокхамерча болхлоша а хIанззехьа къоастаданза дардгац, мича а малагIа а кхаш малагIча способаца, малагIча машинашца чуэца деза, йоаггIача машинашца бригадаш вIашагIтоха а еза.

Из деш укх тайпара гIулакх де деза. Нагахьа санна кха тоъал нийса а хуле, шин жатках латтача агрегатаца ялат хьакха торо а яле, тIаккха цхьан подборщикаца кийчъяь «РСМ-8» яха комбайн хиланза яргъяц. Нагахьа санна кха тоъал нийса хуле, цхьабакъда ялаташ духхьал навесни жаткашца мара ца хьокхе, тIаккха шин подборщикаца кийчъяь «РСМ-8» яха комбайн хила еза. Иштта гIулакх эттача «ЖН-4» яхача навесной жаткаца болх бе йолаялийта мегаргья «РЖ-4,9» яха тIехьаювзаш йола жатка, цхьабакъда из деш, цаI шоллагIчоа тIехьайолаш цхьан гона тIа болх бе беза цар е тIехьаювзача жаткага 4—4,5 метрал дукхагIа ца лоацийташ болх байта беза.

ТIий долаш, дIа-юха тIехвувла везаш кхы цу тайпара кхаш тедаш моттигаш йола йоккха йоаца участкаш е кхаш навесной жаткашца хьекхача бакъахьа я, хIаьта иштта хьекха ялата касараш духхьал шоаш лелача комбайнашца хьалъийцача бакъахьа да. Шин жатках латтача агрегатаца е ши подборщик йолча комбайнаца хьакха йиш йоаца кхаш, дукхагIа долча хьале «ЖР-4,9» яхача жаткаца хьекхача бакъахьа да, цхьаккха тайпара тоа ца еш «С-6» яхача комбайнаца касараш хьал а ийдеш. Шоаш лелача комбайнашца болх бе мегаргба навесной а тIехьаювзача а жаткашца хьекхача ялата касараш хьалъэцаш. Ялат чуэца машинаш дIа-юха хьожаеча кегар ца хилийта, хIара комбайнер декхарийла ва хIанззехьа производственни задании бе беззача балхах дика кхетавеш йола инструктажи хьаэца.

Р. ВАНЯН,
НГIАССР-а юрта боахаман Министерствон кертера инженер.
(ХьатIаяздаьд «Грозненски рабоче» тIара).

Республикански санитарни просвещенен цIа

Нохч-ГIалгIай республикански санитарни просвещенен цIено боккха болх бу наха юкъе санитарни кхетам боаржабеш. Из болх тоабарна дикка торонаш гучаяьннай тIеххьарча хана: санитарни просвещенен цIенна керда дика кийчъяь здани еннай. Керда здане чу лекционни зал я, тайп-тайпара санитарно-просветительни пособеш а йолаш. Укх шера эггара хьалха районашка дIа-юха ухаш кинопередвижка а я. НГIАССР-а унахцIенолораяра Министерствос чIоагIъяьча планах керттерча лораца нов. Коробовцеи лораца-методистаца нов. Вороновцеи цу машинаца санитарни бригадаш юрташка а ухаш цигача санитарни темаех лекцеш еш, кинофильмаш хьокх. Цу гIулакха дикка гIо ду универсальни радиограммофоно, хIаьта дукха ха йоацаш оаха ийцача магнитофоно а.

Тоъала дукха арахец санитарни просвещенен цIено медицински темаех йола брошюраш, плакаташ, лозунгаш. Иштта укх шера биъ бетта бахархошта юкъе доаржадаьд литература: эрсий меттала 6290 брошюра, 7035 плакат; нохчий меттала — 560 брошюра, 1750 листовка, 8500 лозунг; гIалгIай меттала — 1000 брошюра, 1150 листовка, 2300 лозунг. Нах бахача 24 моттиге медицински темаех 124 фильм хьайкхад.

2 июне санитарни просвещенен цIен методисти городской больницан лори йола Кодзоева Т. керте а йолаш Наьсаре бригада ехай. Цигача нов. Кодзоевас юрташка дIа-юха а йодаш лекцеш ешаргья, наха хьувкъаргдолча кинофильмаех нах дIа кхета а бергба.

АРАКЕЛОВ Р. Г.,
республикански санитарни просвещенен цIен инструктор.

ЦIе байракх лелаю звено

МагIалбике кIал «Ингушски» совхоза 4-ча отделенен шаьрача ара даьржа дадача хьажкIий кхашка болх беш дукха звенош йоахк. Цу ерригача звеношта юкъе гаьннара шийна бIарг тIаозаш я мело хьекхача михо хоза теркаю цIе байракх тIа ягIа цхьа фургон. Из Узиев Идриса звенон фургон я. БархI саг юкъе вола из бригада ерригa а кхийнача маIача нахах латташ я.

Цар болх беча кхай тIа ваьнначоа ховргда, цу звеноцара нах хьажкIаш хьувкъийтара гIулакха дег тIара оарцагIбаьнна болх беш хилар. Лоаллаха йоахкача Чабиев Османа а Отаева Шаьмий а звеношта хала ма хеталда, бакъда, Узиев Идриса звенос оасар ду кха, беча балха цIеналга диллача, лоалахойчул белгал доалаш, цIенагIа да. Укх звеноцара бараш къахьегамга баьнна, къахьегамца мара советски саго ираз даккха йиш ца хилар дика кхетадаь нах ба.

Укх звеноца болх беш бараш вайнах Казахстане бахалехьа колхозе дукхагIча даькъе цхьан звеноца болх баь нах ба.

— Оаха цу хана а лелайора цIе байракх, — йоах цар. — Казахстане а цхьан колхозе болх беш, цхьан звеноца долаш, хIаьта цIе байракх лелаеш а хиннад тхо.

Болх дика а дукха а бирна, балха ханнахьа арабаларна белгалбувлаш уж хиларца, отделенена тIабахкаьраша, 31 мае цIе байракх еннай цу звенона.

Цунца йолча шоай эгIазонца хьехаву цар, шоай звеноца лаьрхIа а волаш, бакъда, шоашца араваьнна болх бе ца а тугаш, тIехьале хургйоаца гIулакхаш леладеш вола Гардалоев Султан.

— Звеноцара эккхаве веза болх бе ца туга Гардалоев Султан,— аьлча, Узиев Идриса йоах:

— ХIама дергдац, дIакхетавергва оаха из а. Ховргда цунна-м, болх ца бича, баргбоацилга.

Цар кхетаверг а ва!

К. ПАРЧИЕВ.

4-ча отделене

ХIанз эттараш «ахкан дено шера кхоаб» яха денош да. «Ингушски» совхоза 4-ча отделенен болхлоша дика кхетадаьд шоаш дIайийнача, дувцилга йоацаш тIаяьннача хьажкIашта, гидуаргашта, харбазашта, кхыча культурашта оасар делга хIанз шоай керттера декхар хилар. Укх шера, йоачаш дика латтар бахьан долаш, дIайийна культураш меттел, оасар а дукха даьннад. Цудухьа чIоагIа лоархIаме да, вIалла ха а ца къовсаш, кхаш оасарах цIенделга.

4 июне «Ингушски» совхоза 4-ча отделенен хьажкIий кхашка араваьначоа гургдар цу отделенен болхлой мелла барттайна оарцагI баьннаб.

Цу отделенен дикагIча звеноех я Отаева Шаьмий звено. 15 саг ва цу звеноца. Оасар тIа арабаьннабар звеноцара берригa а нах. Цу звеноца ба нохчий, гIалгIай, гIумкий. Цу дикача болхлошта юкъе а болх дукха а дика а беш хиларца белгалбаха боагIа Алероева Лида, Дешниева Руса, Гендургноева Зина, Дешниева Бану.

Белгалдаккха деза, цига звеновой йола Отаева Шаьма гIумке хилар а, хIаьта из звеноца болча наха лоархIаме а хилар.

Оасаро чIоагIа хьалдикъаь да селхан а тахан а акхар цIендеш дола хьажкIий кхаш.

Отаева Шаьмий звенол тIехьа ца юсаш, оарцагIъяьнна оасара болх беш я акхарна уллув болх беш йола, 9 саг юкъе вола Чабиев Османа звено, 7 саг вола Батыжев Маьдига звено.

Укх звеноша оасара болх социалистически яхье баьнна бу.

Тешам бенна ала йиш я, укх звеноша цу кхашкара гурахьа болх баьрий дог делоргдолаш хIаьжкIаш чуэцаргья, аьнна.

К. ПАРЧИЕВ.

ДикагIа йола доярка

Денгара ди массаза доала балхацара безам совбоалаш, шоай балха товзалаш лакхъеш, дулхи, даьттеи, шуреи алсамдаккхара гIулакха вай мехкарча къахьегамхоша шоашта хьалхашка оттадаь декхараш дикагIа кхетадеш йола болхлой кадраш хьахулаш латт вай республикан юрта боахаме.

Цу тайпарча кадрех цаI я «Назрановский» совхоза Пхьиле-къонгий юрта отделенерча доахана фермера доярка Горчханова Фирдовс. Ше тIаийца декхар толамца кхоачашдеш хьаенай Фирдовс, хIаьта уж толамаш карара ца доалийташ дIахо яха лаьрхIа а я из. Ше беттача биъ Iаттагара февральи марти бетташка 2660 литр шурий яьккхар Фирдовса, хIаьта апрельи майи шин бетта бийттача кхаь Iаттагара 2195 литр яьккхар. Из я хьалхарча шин бетта хIара Iаттагара 11 литри тIехьарча шин бетта 12 литри.

Хьалха латтачар опыт хьаIомаелгеи из болхлошта юкъе дIайоаржаелгеи укх отделене леладеш деце а, божа беттара гIулакха дикка хьакъал ийцар Горчханова Фирдовсас вай республике дикагIа йолча дояркаех лаьца долча дувцарех.

Фирдовсас шийна тIачIоагIдаь доахан Iалаьмате дукха дезарца Iунал деш леладу.

— Сона гучадаьннад, — йоах Фирдовсас,—доахана шура дукхагIа ялари из хьаьнагIа хилари доаханна деча Iуналга хьежжа хилар. Сайга леладе хьаденна доахан пхьераза дий а хьота дий а ца хьожаш чудохкац аз, кхы царна дала хIама ца хилча, айса яьккхе буц юлл аз царна, хан-ханнахьа кулг хьокх. Иштта цо Iунал дар бахьан долаш шура яккхара а шура хьаьнагIа хилара а отделенерча дояркашта юкъе хьалха латт Горчханова Фирдовс.

Оаха яздаьчун ларагIа

„Тхой клубе кинофильмашка маца хьожаргда тхо?“

Иштта кертаяздаьр долаш, «Сердало» тIа 22 мая араяьннача заметка тIа дийцар дизза бакъ хилари, киноаппаратурни будка яр гIулакх 10 июня чакхдаккха аьнна Первомайски юртсовета председатела нов. Нокостхоевна тIа дилла хилари дувцаш хоам бу Первомайски райисполкомо.

„Тоабе хьайбай ферман болх“

Ишта кертаяздаьр долаш, 6-ча апреля арадаьннача «Сердало» тIа хиннача статья тIа дийцараш бакъхилар бахьан долаш, «Октябра 40 шу» совхоза Наьсар-кортовский отделен зоотехники МТФ зав. бола н.н. Хаштырови Бекботови балхара дIабаьхаб яхаш хоам бу, Назрановски райкомпартес.

ХIана дац бахача наха эшараш?

Цхьа шу дала доал Грознера Калинина поселок йилла йолаенна. Наха чубаха паччахьалкхенои бахача наха шоаштеи дукха цIенош хьал а даьд, хIанз хьалдеш а латт цу поселке. Дукха нах баха хайшаб цига. Денгара-денга дукхагIа а хул цу поселке баха нах. Керда нах баха хайшача моттиге Iалаьмате дукха хIамаш эшаш хул. Царех денна хиланза дардгдоацарех да: хий, электрически лампаш, нах дIа-юха кхувла транспорт, иштта кхыдараш а.

Цул совгIа, советски наха вай хана денна хиланза баргбоаца кхетам дегIабарна эша кхача а хинна дIааййттад радио, газеташ, журналаш, кино, театр... Электричество ца хилар бахьан долаш, цхьа шу дала доал цу поселке бахача наьха шоай цIагIа радиога ладувгIа йиш йоаца. Газеташ, журналаш, кхыйола тайпа почта хьакхачара гIулакх поселка улицашка номераш ца хилар бахьан долаш Iалаьмате во латт. Дийнахьа болх баьчул тIехьагIа сайрийна городе кино,театре ваха, культурно салаIа дизза вIаштIехьадац, автобусаш бийсан 10 сахьат даллалца мара ца лелаш хилар бахьан долаш. Iа дIа а далалехьа сангараш яьха, турбаш яьхка йоллашехьа а, хий дилла даьннадац, дIадахача шера цхьан линегIа диллачул совгIа. Цу линетIа а бассейнаш кIезга хилар бахьан долаш хина гIулакх атта дац. ЦIенош хьалдеча хий дукха эша материал я. Харц хургдац хин кхоачам ца хилар бахьан долаш цIенош хьалдара гIулакх чIоаггIа тIехьа тетт аьлча.

Ала дезаш да, Калинина поселке уха автобусаш кхоачам балла ца хиларах а. Баха нах дукха болаш йокха поселок я Калинина поселок, цудухьа пассажирашта кхоачам бац цига ухача шин автобусо. Царех цаI мара ца лелаш дукха денош нийслу. Уж ши автобус а поселкан цхьан кварталага кхаччалца Iочу а яьле, циггара юха йоагIа, поселка юкъе кхы цхьаннахьа дIа-юха а ца йолхаш, хIанз шоаш сецача моттигера къулбехьа хьал а къилбаседе Iочу а аха цу автобусашта наькъаш доллашехьа а. Из бахьан долаш, автобусаш сецача моттиге кхача дикка гIаш никъ бе безаш хул, уж сецача моттига гаьна бахача наьха.

Поселка улицашка наькъаш дац, уж лакхехьа хьоадаь хьал-Iо бода ши никъ мара. Даь наькъаш ца хилар бахьан долаш, догIа дилхача, саг дIа ца вохалуш, хотта хул цига.

Цу дерригача кхоачамбоацараша Калинина поселке бахача наьха пайдане йоацаш дукха ха йоаю, цар дегIадоагIа материальни а культурни а вахар юхаувз. Цу кхоачамбоацарех хьалхагIа а яздаьдар «Сердало» газета тIа, цхьабакъда, уж дIадоахаш кхы хIама динзар де декхарийла йолча города моттигерча органаша.

Вай Коммунистически партеси Советски правительствоси чIоагIа йоакхо ю бахача наьха материальнии культурнии вахар денгара-денга тоадара гIулакха. Иштта йоакхо е декхарийла а ю партес моттигера, партийни, советски органаш. Калинина поселке бахача наха денна хиланза ца доалача цу хIамай йоакхо е еза, из йоакхо е декхарийла йолча моттигерча органаша, эггара хьалха Грозненски горисполкомо а еш.

ЮСУПОВ Ю.

ДукхагIа бе металлом гулдара теркам

Нохч-ГIалгIай Республике 1958 шера хьалхарча 4 бетта металлом гулдара план 106,9 процент кхоачашйир, цхьабакъда цу балха юкъе теркал де дезаш кхоачамбоацараш да хIаьта а.

Республике дуккхача министерствошеи ведомствошеи кхоачашъянзар металлом дIадалара план: моттигерча промышленноста министерствос 73,7 процент, промышленни продовольственни товарий министерствос 84,2 процент, Грознерча «нефтемашремонт» яхача конторо 84,1 процент, совнархозо 95 процент, «Автотракторосбыт» яхача республикански конторо 57,7 процент, торговлен министерствос 98,5 процент, чухьарча гIулакхий министерствон ХОЗО-с 15 процент, коммунальни боахама министерствос 83,8 процент мара кхоачашъьяц план.

Республикан промышленностеи юрта боахамани предприятешка е езача бесса йоакхо еш а, Вторчермете дIалуш а дац металлом, къаяларца ший лоархIам байна йола оборудовани, машинаш, инструмент, металлоконструкцеш.

Юрташкеи болхлой поселкашкеи а ладара лел бахача нахагара царна ца эша металлом гулъяр. Предприятеша харцахьа, проекташ а йоацаш тишача аьшка карташ яь моттигаш я.

Тишъенна турбаш, са бола аьшк, иштта кхыдараш болхлоштеи гIулакхерча нахаи бешамашта а ковнашта а карташ е, кхийш де дIахецаш моттигаш нийслу.

Нохч-ГIалгIай Совнархозо деш дац, болх беш йоаца къаьна трубопроводаш лаьттанна кIалхара хьайоахилга а уж паччахьалкхенна эшача гIулакхашка дIаяхийта дIалулга а.

«Красный молот» яхача заводо шлакаца цхьана дIа а кхухьаш ара дIакхувс тиша аьшк.

Сталински(Старопромысловски, Октябрьски, Гудермесски, МагIалбикера, иштта кхыйола исполкомаш теркам беш яц проекташ йоацаш хьаяь аьшка карташ дIаяхара а, из аьшк Вторчерметага дIадалара а тIулакхий.

Дуккхача предприятешка, болх бергбоацача яьнначул тIехьагIа е шоаш а пайда ца эцаш, е кхыча предприятешка дIа а ца луш, массехк шерашка машинаш, станокаш, кхыйола оборудовани латт. Масала:

Новогрозненски ТЭЦ СУ болх бе пайдана йоаца йоккха 2 грохот латта диъ шу да.

Новогрозненски ТЭЦ МУ пхе шера вIаштта Вторчермета базе дIа а ца луш йоккхий шидераш йоадаю ший территоре тIа, дIахо болх бергболаш а яц уж.

Новогрозненски нефтеперерабатывающи заводе 30 тонн гаргга дозал дола газгольдераш балха пайдана а йоацаш яда дуккха ха я.

Нефтеперерабатывающи промышленностан Управлене ТЭЦ-ага «Штей-Мюллер» яха барабан ба иштта пайдана боацаш 12 тонн дозал да цун.

Новогрозненски ТЭЦ-е 1950 шера денз йолаш я 10 тонн гаргга дозал дола тайп-тайпара арматура.

Электромеханически заводага я пайдана йоаца «Восток» яха гусенични тележка, йохаяь шиъ автопогрузчик, хIаьта 1954 шера денз болх беш йоаца «Шкода» яха 35 тонн дозал дола вальцовочни стан.

Старопромысловски НПУ 7 участка тIа бешамашта гонахьа карташ а яь дIадахийтад 100 тонн совгIа металлолом, цул совгIа, 2-ча промыслан 3-ча участке никъ дIакъайла йоккхий 18 турба улл.

Дуккха а я, иштта металлолом гулдара болх тесса битаь предприятеш. Цу гIулакхаша хьахьокх цхьайолча организацей хьалхле лелаераша бе беззача бесса теркам а беш тишача аьшках пайда эцаш ца хилари, цун лоархIам правительствос мел бу хьажа цар безам ца хилари.

КОДЗОЕВ А.,
Вторчермета къилбаседа-Кавказан Управленен керттера инженер.

Сакъердаме яр экскурси

Дукха ха яр Кавказа Iалам довза а сакъердамерча моттигашка хила а безам болаш тхо хинна. Юххера а, дешара шу йисте а даьлар, тхо дукха хьийжа ди — экскурсе долха ди хьатIакхаьчар.

9 класс йисте а яьккха, 10-ча классе дIачубаьнна дешархой укх деношка Орджоникидзе гIолла Военно-Грузински наькъах Казбек яхача юрта (Гуржий мохк) кхаччалца баха хилар. Экскурсена кулгалдеш бар тха хьехархой: Гоглоев М. С. — географ, Голод Б. М. — литератор, Ковтун А. М. — историк.

Фу дайра тхона бIарга?

Эггара хьалха, белгал ца беш бита йиш яц Iалаьмате хоза бола Маьт-лоами Бешлоам-кортеи. ТIехь-тIехьагIа сих а луш, машин тIехйоал Суворова цIерах йолча военно-пехотни училище юххе гIолла (боккхийча наха «Кадетски корпус» оал цунах), тIаккха тхона бIаргаейра Орджоникидзе йистошка улла хоза моттиг Редант. Цигача да «Цветмет» цIи йола салоIама цIа (Цигача бахача наха Улана беш оал цунах). Шаьра никъ кхоача а бенна урахенаши мухалеши йолалу, хIаьта голаш а етт наькъо.

Цхьа иттех километр дIаховахача бIаргагу Дарьяла - чIож. Цигача хьалъяь Къилбаседан Кавказе эггара йоккхагIа йола Эзмински ГЭС я. «Дарьяла хаьхо» — иштта цIи йолаш ба Дарьяла-чIожа чу ше цхьаь багIа ира бухь бола гув.

БIаргабайра тхона Тамара царицан беха бола пени Европе эггара йоккхагIа йола валуни.

Чми цIи йолча юрта бIаргадайра тхона герга тхов бола цIалг. Цигача бахача наха цунах «Пушкина фусам» оал. Цхьан хана ше Кавказе волаш сийлахь-воккха эрсий поэт А. С. Пушкин цигача ди-бийса доаккхаш хиннав.

Дукха сакъердаме исторически моттигаш бIаргаейра тхона. Экскурсех дог гIоздаьна цIабаьхкар цигара дешархой: школе историх, географех, хIаьта литературах а Iомадаьр дикка чIоагIдир цу экскурсес.

ГОРБАКОВА ДЫБА,
Наьсарен юкъерча школан 10-ча классан дешархо.

Кердача гIулакхашца

ЧIоагIа раьза хинна тIаийцар Грозненски района юртбоахама къахьегамхоша колхоза строй дIахо дегIайоалаярнеи машинно - тракторни станцеш эргаяхарнеи партеси правительствоси де лаьрхIа гIулакхаш, хIаьта уж гIулакхаш дика кхоачаш а ду цар.

МТС-аш эргаяхаро, юртбоахама артелашка машинаш йохкаро, района колхозникий политически къахьегамеи хьинар айдир. Колхозникашта баргадайра ялат, дулх, шура, баьца дааран дукхагIа дахарна, колхозий экономика чIоагIъярна хIанз торонаш дукхагIа хилар.

Цунца дувзаденна керда декхараш эттад партийни организацешта хьалхишка а. Колхозий парторганизацеша берригача колхозникий низ тIаберзабаьб деррига юртбоахама балхаш дика чакхдахарна. Берригa шоай организаторски, политически болх тракторни - кхашкарча, овощаш лелаеча бешамий - огородий бригадашка, хIаьта иштта хьайбаш леладеча фермашка бихьаб цар. МТС-ра колхозашка хьаеннача техникага хьалхарча дийнахьа денз бизза дика болх байтарна де мел дезар даьд. Партийни организацешеи колхозий правленешеи баьча балхо йиш хилийтар бIаьстан юхьера балхаш дика а агротехнически хьехамо ма яххара а чакхдаха. Хьайбаех хьайоаха продукташ дукхагIа яхар а уж паччахьалкхенна дукхагIа дIаялар а Iалашдир цо. Иштта ,укх шера 4 бетта колхозаша валови шура яккхар 980 центнер дукхагIа хиннад, хIаьта паччахьалкхенна соахка цу юкъах енначул 4890 центнер дукхагIа дIаеннай. ДIадахача шерачул дулх — 118 центнер дукхагIа, фуаш — 870 эзар фуъ дукхагIа дIаденнад паччахьалкхенна.

ССКП ЦК февральски пленум хинначул тIехьагIа, колхозашкарча первични парторганизацешцара организаторски болх дикка тоаьбаьб райкомо.

Колхозий парторганизацей секретарий семенарашка укх тайпара дешаш дийцад: «ССКП ЦК февральски пленума решенешка хьажжаь колхозий первични парторганизацей болх эргабаккхарах», «Хьайоаккхача юртбоахама продукцех шоай дIабода мах кIезигбарна парторганизацес бу болх», «ССКП мугIараш нийса дегIадоаладарах», иштта кхыдараш. Докладаш яьй ССКП РК секретараша, отделий заведующеша.

Партен райкома бюрон заседанешка дукхагIа дувца даьннад партийни организацей, колхозий правленей балха дешаш.

Дукха балхаш даьд, партийни балха опыт йолаши наха лоархIаши бола коммунисташ парторганизацей секретаралла ахийтарах.

ХIанз укх сахьате районе йоаккха 5 колхозни парторганизаци я, царца 200 совгIа коммунист а волаш, хIаьта цхьоалагIча мая цIерахча, «Аргун», «Новый быт» яхача колхозашка, хIара колхозе 50-негара 60-нега кхаччалца коммунисташ ба. Машинно-тракторни станцеш эргаяьхачул тIехьагIа колхозе массаза а болх бе дIаваха 20 совгIа коммунист-механизаторва. Цунца колхозий парторганизацей лоархIам дуккха а чIоагIбеннаб. Уж хIанз производствана гаргагIа латт. Партсобранешкеи парторганизацен бюрон заседанешкеи укх тайпара дешаш дувц; «Колхозашта дIаеннача техниках пайда эцарах», «Кхашкара балхаш дика дарах», «Тракторнии кхашкарчеи бригадаша тIаийца социалистически декхараш кхоачашдарах», «Арахецача продукцега дIабода мах кIезигбарах», иштта кхыдараш.

Райкомо а первични парторганизацеша а йоакхо яьй производствана лоархIамерча участкашка бакъахьа коммунисташ дIа-юха нийсбаь дIаоттабарна, уж наха а производствана а гаргагIа хургболаш, хIара юртбоахама артела къахьегамхо партийни хьисапера кхетамчу волаш хургволаш.

Иштта, «Новый быт» яхача колхозе партийни организацес могаврах колхоза председатела заместитель нов. Усенко тракторно-кхашкарча бригадан бригадирал вахийтар, хIаьта диках вола механизатор нов. Юдин колхоза председатела техникана вола заместитель хьожавир. 1-ча мая цIерагIча колхоза тракторни бригада бригадир нов. Горшенев парторганизацес могаврах, колхоза председатела механизацена вола заместитель хьожавир, хIаьта цу колхоза агроном нов. Мацук тракторно-кхашкарча бригадан бригадирал хьожавир. Шоашта тIабилла болх дика кхоачашбу коммунисташа.

Партийни гIулакх чIоагIдалар хьахьокх, дукхагIа бола коммунисташ производствана хьалхалаттараш хиларо а уж цун керте хиларо а. Иштта, 1-ча мая цIерагIча колхозерча нов. нов. Горшеневс Г. А., Степановс П. В., Шуваевс Г. Ф., «Аргун» яхача колхозерча нов. Хрусталев В. яхачар шоай хIара деннара балха боарамаш 150—180 процент кхоачашбу.

Коммунисташа производстван вахара дикагIа дакъа лоац. Цунах дика айеннай механизаторий къахьегама культуреи овсарлеи.

Колхозашка керда кадраш яьхкай, цо райкомагара а первични парторганизацешкара а дIадех кадрашцара болх дикка тоабар.

Цу гIулакха райкомо укх гаргарча хана царца семинар ергья, цутIа «Колхозе а бригадашка а къахьегам вIашагIболлара» дешаш, «Колхозашка дIаеннача техникага нийса болх байтара» иштта кхыдола дешаш дувцаргда. ДIахо йодача хана цу тайпара семинараш 2 бетта цхьаннела кIезигах йоацаш хургья, керттерча даькъе хьалха латтача боахамашка а еш.

Партен райкомо ший декхар лоархI, колхозашкарча гIулакхашта колхозий парторганизацеш бехктокхаме хулга лакхадаккхарах, производстве коммунисташ хьалха латташ хиларах, колхозхой хьинар, цар шоашкара дIадоладаь леладу гIулакхаш шердарах, наха юкъе массайолча хана а политически агитаци лелаярах. Берригa колхозникаш дика дисциплина йолаш хила Iомабар, техника цар хьожаш лелаяр, дика болх беш цох пайда эцар, шоай колхоза хьашташ лакхара бехктокхам болаш леладе Iомабар, общественни боахам айбе колхозхой оарцагIа бахар да хIанзара декхар.

Шеко яц, Грозненски района къахьегамхоша колхозий производство айярна доаккхий толамаш доахарг хиларах, коммунистически гIирс хьалбарна сийлахь доккхача гIулакхашта юкъе дакъа лоацаргхиларах.

ВАСИЛЬКОВ,
ССКП Грозненски РК Орготдела заведующи

Гектара тIара 260 центнер свекла лургья

Шалински районерча «Джалка» яхача совхозе шекар доаккха свекла дIайийнача балхаш деш я нов. Абдулхажиева Имаса звено. Нов. Абдулхажиевас свеклаца болх бу 7-гIа шу да. Нахаца та а, болх дика вIашагIболла а цунна харца берригa болхлой балха нормаш тIеххкхоачашъеш ба.

Планах звено декхарийла я гектара тIара 240 центнер свекла яккха, бакъда, звенон членаша 260 центнер яккха дош деннад. ДIайийнача итте а гектара тIа хозал бIарахьежаргволаш тоаенна латт шекар доаккха свекла.

Вай республике свекла махулла дикагIа хьувкъийтарна кхьахьегаргда оаха, — аьлар нов. Абдулхажиевас.

Деррига балхаш ший ханнахьа кхоачашдаьд звенос. Массайолча хана балха нормаш тIекхоачашъеш, чIоагIа къахьегаш ба звеноцара болхлой, шоаш денна дош кхоачашде.

М. АХРИЕВ.

Доазол дехьара

Непал

4-гlча июне СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела К. Е. Ворошиловс бийха лаьрххlа паччахьалкхен гlулакх дахьаш Советски Союзе баьхкаб Непала король Махендра Бир Бикрам Шах Деваи королева Ранта Раджия Лакшми Деви Шахи.

Непал яха королевство укх дунен тlа эггара лакхагlа долча Гималаи яхача лоамашта юккъе улл. Цо дlалоац 140,7 эзар кв. километр йола моттиг, хlаьта цига баха нах 8,5 млн. саг ва. Къилбаседенгахьара цун доазув Тибетаца (Китайски Халкъа Республикаца) да, къулбехьареи, малхбоалехьареи, малхбузехьареи Индеца да.

19-гlа бlаьшаре йолалуш британски колонизаториша герза низаца шоашта караерзайир Непал, цхьабакъда цун паргlато езаш дола халкъ мутlахьа дудаланзар. 1846 шера мехка lаьдал дlалаьцар мутlахьа а болаш колонизаторашта гlулакх деш хиннача феодалех болча Рана цlен наха. Доазол арахьарча дуненах дlахоадаяьяр цар Непал. Мехка чухьа шоай хьаштдар деш феодалаш а бар.

1950—1951 шерашка бе герз доаллаш восстани а яь, кхесса тlера дlадахийтар Рана цlен наьха автократически lаьдал. Ведда ваха хьулалуш лийннача Индера 1951 шера февраль бетта Непале юха цlа а венна паччахьа гlанд хьалаьцар Трибхуван яхача корола. Мехка дуккха реформаши хувцамаши дир. 1955 шера Трибхуван яха король венначул тlехьагlа паччахьа гlанда тlа хайра цун воl Махендра.

Кхыча мехкашкарча колонизаторашеи феодалашеи дуккхача шерашка lазап тlалоаттадар бахьан долаш кlезига дегlаена, аграрни паччахьалкхе хиннай Непалах. Цу мехкара 60 процент хиллал дола лаьтта хьунаша дlалаьца да, 15 процент альпийски аренашеи цlаккха а ца дашача лайвои, хlаьта дерригача лаьттах 10 процент мара дlаде мегаргдолаш лаьтта дац. 90 процентал дукхагlа бола нах юрта боахамцара балхаш деш ба.

Лаьттах доахка lалаьмате дукха пайдана хlамаш (цlаста, кобальт, аьшк, даш, цинк, марганец, графит, зенгал, иштта кхыдараш а) лоадама пайда эцаш хиннадац. Тlеххьарча ханналца цхьаь цаl никъ хиннабац Непалера цун продукташ дlаувза а машинаши оборудовании цу мехка чуувза а йиш йолаш. Бlаьш болча носильщикаша шоай букъа тlа а ехкаш лоамашка гlолла дехьа кхихьай товараш чудоахка еза хlамаш а кхыметтел автомашинаш а.

Непала эггара йоккхагlа йола городаш я Катманду (паччахьалкхен столица), Патан, Бхадгаон, Биратнагар, Биргандис. Непала еррига промышленность лоархlаш массехк предприяти я городашка (муша хlамаши, кlадаши, цlилеторгаши ю фабрикаш, дуга цlенду, шекар ду, цемент йоаккха заводаш).

Тlеххьарча шерашка мехка lобиллаб 127 километр бlаьха а болаш готта ши машинникъ, буллаш латт тlакхача хала йола лоаман районаш Катманду яхача раьгlешца ювзаргйолаш бола 8 тlоникъ. Духхьашха Инде новкъосталца биллача автомашиний наькъо Инде гlолла арахьарча дуненца бувзам оттабир Непала.

1955 шера Непала короло дlакхайкадаьд махка лаьттан даьй бокъонаш лохъеш а ахархой вахар кlезиг-дукха тоадеш а йола лаьттан реформа еш хилар. Реформа яр бахьан долаш ахархочо чуийцачун диълагlа дола дакъа мара дlадеха бокъо яц лаьттан даьй, лаьттанна тlера ахархо эккхаве йиш яц, нагахьа санна цу лаьттан тlа 2 шера цо болх баьбале, и. кх. дl.

Правительствос дlакхайкаяь 1956—1961 пхе шера йола Непал дегlаяра план 1956 шера денз кхоачашъеш хьайоагlа. Цу плано 330 млн. рупий дlадахийта оттадаьд халкъа вахар тоадарга, наькъаш шердарга, нах дlа-юха кхувлача машинашка, кхыча бувзамашка, зlамига промышленность йилларга, мехкара потенциальни кхоачамех пайда эцарга.

Феодальни доалдераш дlабаьхачул тlехьагlа дикка чlоагlданнад Непала политически вахар. Укх шера апрель бетта йоккхача йиъ партен (Непальски конгресс, Непальски къаман конгресс, Праджа паришад, Гуркьха паришад) викалаша королаца дагабаьнначул тlехьагlа коалиционни правительство вlашагlъеллай. Премьер-министра пост лаьцай Субарна Шамшера. Кердача правительствон декхарех цаl да массане дакъа а лоацаш хоржамаш делга.

1949 шера, вlашагlъелла а дуккхача хана къайлагlа лийнна а йола коммунистически парти гучахьара хилар дlакхайкадаьд 1956 шера.

Машара ларда тlа латташ я Непала арахьара политика. Хlара шерра шерлуш а чlоагlлуш а латт Непала дунен тlарча вокх мехкашцара бувзамаш. 1955 шера Бандунге хиннача Азени Африкани мехкий конференце Непала викало дlакхайкадир машаре даха тардаларах йола «панча-шила» яха пхи принцип шоай мехко йизза къоабалъеш хилар. 1955 шера Вlашагlкхийттача Къамий Организаце дlайийцар Непал. Непала къаьстта теркалдеш да сийлахь-боккхача дикача лоалахой гlулакхашца дуккхача бlаь шерашка хьабаьхкача лоалахошцара — Индецареи Китайски Халкъа республикацареи гlулакхаш доттагlал тlехь тоадалар. Непал боахамана дегlаяра гlулакха йола цун планаш кхоачашъярна доккха гlо-новкъостал ду Индеси Китайски Халкъа Республикаси. Масала, 1956 шера Непала яьча соглашенех юхалургдоацаш 60 миллион рупий даларца новкъостал дир Китайски Халкъа Республикас.

Инден новкъосталца Непале lодохкаш наькъаш а хьалъеш дуккха предприятеш а латт. Непалаца цхьана, шинна а паччахьалкхен доазонашка электричество а хий а хулийтаргдолаш йола йоккха гидростанции ирригационни сооруженеши йохкаш йоалл Инди Коси яхача хи тlа.

1956 шера дипломатически гlулакхаш эттар СССР-аи Непалаи юкъе, хlаьта массехк ди хьалхагlа Непала хьалхара посол Рама Прасад Манандхар Москве а кхаьчар. Дипломатически гlулакхаш юкъеоттаро йиш хилийтар Советски Союзаи Непалаи юкъера масса тайпара бувзамаш шерде а вай шинна а мехкий халкъаш дикача гlулакхаца гаргаоза а.

Король Махендра Советски Союзе вар ше яздеш «Сватантра самачар» яхача непальски газето керттерча статья тlа белгалду цо бена никъ Непала лоархlам болаш хинна а ца lеш, дунен халкъашта юкъерча гlулакхашта а боккха лоархlам болаш хилар. Непалеи Советски Союзеи, язду газето, тайп-тайпара социальни системаш яле а, вай доттагlленна новкъа хила йиш йолаш дац из. Оаха цlенача дегаца къоабалбу Советски Союз санна чlоагlа тоабеннача мехка тхой къаман лидеро бихьа никъ, хlаьта цу наькъо непало-советски доттагlлен историна юкъе керда оагlо хьорг хиларга догдоахаш а да тхо. Непала короло СССР-е бихьача наькъо вай мехкашта юкъера доттагlлен гlулакхаш чlоагlдерг хилар дувца дезаш дац, яхаш язду «Самадж» яхача газето.

Французски Коммунистически партен Политбюрон ЦК-а заявлени

ПАРИЖ, 4 июнь (ТАСС). Французски коммунистически партен ЦК Политбюрос мехкачухь долча политически хьалах «Республика бахьан лелабеча къовсама керда ха» яхаш йола заявлени кепа теха араяькхай.

Французски коммунистически партен ЦК Политбюрос белгалдоакх, «де Голла правительство вlашагlтохарца гlулакх цlенхоштта оттар бlарга ца гуш хила йиш яц», хlана аьлча, де Голла кара беррига паччахьалкхен низ хиларах, ше яхар деш бола министраш гонахьа хиларца республикан институташта кхераме хилар совгlа, къахьегамхой бокъонашта а из кхераме хилар. Заявлене тlа йоах, де Голля правительство «Алжирски проблема машарца къоастаярна новкъарло еш хург хилар».

Французски Коммунистически партен ЦК-с тlахьех «беррига фашисташта духьал бараш, предприятешка, городашка, юрташка демократически наькъаца хержа республика лораергйола эзараш комитеташ вlашагlъетташ шоай цхьоагlо чlоагlъярна а шеръярна а».

Иштта, заявлене тlа да моттигашкарча партийни организацешка даь кхайкарал. Цу тlа йоах, предприятешка, города кварталашка, нах бахача пункташка керда партийни ячейкаш вlашагlъехка, «тха политика езаш тlаийца из хlанз лелаеш бола дукха къахьегамхой парте шерра чуэца. Иштача гlулакхаца, lалашхургда республика бахьан дика хьинар айденна парте уж чубаххара дола кхайкарал кхоачашхилар».

Заявлене тlа хоамбу, хlанз укх сахьата эттача гlулакхаша партенеи болхлой классаи французий халкъаи хьалхашка этта декхараш дувца 9-чеи 20-чеи июне центральни комитета пленум вlашагlтоха аьнна соцам баь хиларах.

Францен Министрий Совета председатель де Голль Алжире вахар

ПАРИЖ, 4 июнь (ТАСС). Тахан lурра Францен Министрий Совета председатель инарал де Голль самолетаца Алжире вахар. Правительствал керте латтачунца цхьан Алжире бахар французски эскара генеральни штаба начальник инарал Эли, тlема Министр Гийома, Сахаран гlулакхий Министр Ложен, портфель йоаца министр Жакино.

Правительствана керте латтар цига вахав, 13-ча мае хиннача гlулакхо толхадаь хинна центральни lаьдалаи Алжираи юкъера гlулакхаш меттадоаладе.

Ховш долчох, 13-ча мае кlезига нах правительство хувцаболарах, Алжире lаьдала керте эттай «общество кlалхара йоаккха комитет». Цунна юкъе болх инаралаш Массюи Жуои иштта эскареи колониалистски гlозарий массехк викали.

Цу комитетагахьа баьлар Алжире французски эскарашта командовани еш вола инарал Салани хьалха Алжира инарал-губернатор хинна Жак Сустельи.

Гlайттараша lаьдала кертера дlабаьхаб французски правительствос оттабаь дукха чиновникаш, цу хана хиннача Пфлимлена правительствас яхар де а тигаьдац.

ПАРИЖ, 4 июнь. (ТАСС). Газеташа беча хоамаех, Алжире «Мэзон бланш» яхача аэродроме правительствана керте латтача де Голла духьал баьхкар Алжире тlема низа командующи вола инарал Салан, федарча тlема низа командующи инарал Жуо, хlаьта иштта лаьттанна юкъерча форда французски флота командующи адмирал Обуано. Иштта, инарала де Голля духьал баьхкабар «Общество кlалхара йоаккхача комитета» цхьабола членаш а — инарал Массю, Жак, Сустель, кхыбараш.

Иштача гlулакхаца, правительствана керте латтачоа духьал, Алжире тlема переворот еш хьалхале лелаяь бола деятелаш мара бахканзар. Франс пресс яхача агентствос хоам бечох, «общество кlалхара йоаккхача комитето» шийна аэродроме инарала де Голла духьал ваха духьале яьчул тlехlагlа Алжира города мэр Жак Шевалье ший гlулакха тlара дlаваьннав.

Аэродромера уж хьабоагlача новкъа де Голла цlерах моаршалаш хиннад, колонизаторий дукхаезаш йола лозунг «Алжир французий я» яха лозунг юкъе а йоалаеш.

Правительстван хьалхале лелаер, цунца хиннараши эггира хьалха байнача салтий памятника тla бахар, цул тlехьагlа инарал де Голль ахканарча двореце венав, цига тайптайпара деятелаш тlаийцаб цо.

Бирман парламента Лохерча палатан чрезвычайни сесси

Рангун, 5 июнь. (ТАСС). Тахан lурра укхаза хьайийлай Бирман парламента депутатий палатан чрезвычайни сесси.

Халкъа кортмукъален доалерча Антифашистски лиге барт ца кхеташ хиларах, премьер-министра заместителаш У Ба Свеи У Чжо Нейни керте а болаш, селхан 15 министр отставке вахав, шоашкахьа болча нахах керда правительство вlашагlйолларгйолаш. Палатан таханарча заседане тlа премьер-министра заместитель хиннача У Ба Све яхачо предложени йоалайир, У Ну керте а волаш йолча хlанзарча правительствох ца тешилга кхайкаде, аьнна. Из гlулакх 9-ча июне дувцаргдолаш да.

Премьер министра У Ну яхачо селхан дlакхайкайир 9-ча июне палатага хьажа, аьнна, ше хьалхашка хьоргйолча ший кердача правительствон состав.

Хьалхле маьхкдаьтта доаккхарашка я

ССКП ЦК-а майски Пленумо хьалхашка оттадаьча декхараштa гlулакхашца жоп а луш денгараденга дукхага тlакхеташ латт вай республикан промыслашкарча, заводашкарча, болхлошеи специалисташеи доаккха доагами химически промышленностана эшаш йола мехкдаьттах хьакъестаю материалаши.

Октябрьски района нефтяникашта юкъе эггара хьалха планал совгlа доагам даккхарна тlаийца декхар кхоачащдаь баьннаб шоллагlча промыслан (мастер Круглов Леонид) эксплуатационникаш. Шу доладелча денз цу коллективо планал совгlа 350 тонн мехкдаьтта деннад Даьхенна. Цхьабакъда, шоаш даьхача толамех кхоачам а баь lеш бац уж. Къаьнача скважинашка хьалха санна дика балхаш а деш, мехкдаьтта дукхагlа доаккхаргдола керда наькъаш лех цар. Тlеххьарча хана кхаь скважина тlа хьалха лаьттача насосашта - качалкашта меттел кlоарга электронасосаш оттаяьй, шинне тlа низ дукхагlа хургболаш хий тоадаьд, хlаьта 19—20—21-чеи скважинашка керда мехкдаьтта тlоанаш корадаьд.

Дика болх барца белгалъяьннай операторий Магомадов Ахьмадеи Петренкои сменаш, иштта дика болх бу оператораша Фалейяс, Петровс замерщица Калашниковас, кхыбараша.

Бригадан смено хlанз хlара дийнахьа пхе тоннага кхоачаш доагам лу планал совгlа.

* * *

Производственно-товарни конторе сийрда нефтепродукташ дукхагlа яхарна массаза а хьалха латт нов. Репко начальник вола цех. Цу цеха технологаша къаьнача производстван майдашка бедал йlоахъергйолча процессашта бокъонца автоматизаци а еш керда прогрессивни технологи яьй. Из бахьан долаш соахкарча шераца нийсдича хlанз 18 процент дукхагlа лу цеха коллективо дикагlа дола моторни доагам, хlаьта хlанз ах шерара программа кхоачашъярна тlеххьара тоннаш нефтепродукташ дlалуш а боахк уж.

Цеха болхлошта юкъе хьалха латт операторий Назарова, Житкова, Пустовойтова технологически бригадаш.

В. АКОПЬЯН.

Грозни йиллача дийнахьа денз 140 шуи бlаь дийнахьа хинна тlемаш доладеннача хана денз 40 шуи даларах

Город Грозни йиллача дийнахьа денз (1818 шера 22 июне) 140 шуи къулбехьен — эрсий контрреволюцена духьал Грозненски пролетариато Бlаь дийнахьа турпала даьча тlемай (1918 шера 11 августа) 40 шуи дуз укх шера.

Уж города Грознен историн чухь белгалъяьнна йола дика ханаш цхьан ханна 1958 шера 11 августа белгалйоахаргья. ССКП горкома хьалхара секретаро нов. Шепелевс председателал а деш вlашагlтеха городской комисси я. Районашка, предприятешка, учрежденешка, лакхерча дешара заведенешка юбилейни комиссеш вlашагlтохаш я.

Из ди дезде партен Грозненски горкомо оттадаь гlулакхаш ССКП обкома бюрос чlоагlдир. Города Грозненистореx, грозненски пролетариата а нохч-гlалгlай халкъо а белогвардейщинанеи контрреволюценеи духьал лоаттабаьча революционни къовсамах, социализми коммунизми хьалъеш дерригача халкъо лоаттабеча къовсама юкъе Грозненa республикан а къахьегамхоша лоацача даькъах йолча беседай, докладий, лекцей тематика оттаеш латт. Июльи августи беттaшка кагирхоштa хьайийлла хургья «городе Грозне Бlаь дийнахьа хиннача тlемашка дакъа лоацаш хиннараша дувц» яхача темах йола городской лекторий. Цу темах ше къаьстта дола сборник арадаккха план оттаяьй.

Июньи августи беттaшка дукха болх бергба культурно-просветительни учрежденеша. Тематически а литературни а вечераш, города Грознен дагайохача моттигашка къахьегамхой экскурсеш, юбилейни деноштa хетаяь концерташ дергда цар. «Бирса денош» яха спектакль юхаоттае, город Грознех долча дикагlча илен, дувцара, стихотворенен конкурс е лерхl.

10—11 августе городе къахьегамхой сакъердамаш, физкультурникий яхьаш, Бlаь дийнахьа даьча тlемаш тlа байнача наьха вежарий каш тlа а граждански тlема турпалий обелиска хьалхашка а митингаш хургья.

Юбилей белгалдоаккхаш «140 лет г. Грозного», «40 лет Стодневных боев в г. Грозном» яха наькха тlа йоалаю значокаш е, хlаьта иштта крепость Грозная яхар хьаьяьча мемориальни достка оттае а 1918—1920 шерашка Советски lаьдал бахьан городе Грозне байнача тlемахой Комсомольски паркерча вежарий каш тlа памятник де а чlоагlдаьд.

Къахьегамхой депутатий городской Совета юбилейни сесси 11 августе хургйолаш оттаяьй.

Дешара шу йистедаларах

Кантышеверча юкъерча школе (Назрановски район) дешара шу йистедаьннад 7-чеи 10-чеи классашкара экзаменаш мара ца юсаш.

Ха дезаш да 1957-58 дешара шу Кантышеверча юкъерча школе чlоагlа халача тайпара нийсденна хилар: Казахстанереи Киргизереи шоай мехка цlаухаш болча гlалгlай бераш дешара шу доладенна 2—3 бутт баьлча мара цlа ца кхачари, из цхьан хана чу доацаш, тайп-тайпарча хана хилари, шоаш цlа ма кхаьчча а даьша-ноаноша шоай бераш школе деша дlа ва луши тоъал дукха дешара ха яйна вlашагlкхийтар цу школе дешархой. Уж хала гlулакхаш юкъера дlадоахаш тоъал дукха ха йоае а, низ кхо ца беш чlоагlа къахьега а хьехархой коллектива дийзар.

Къаьстта укх тlехьарча IV четвертах ерригача хьехархой коллективо а беррингача дешархоша а шоай низ кхо ца беш дика къахьегар бахьан долаш, из боккхача лоархlамера болх дика чакхбаьлар.

Къаьстта дика дешара шу чакхдаьлар 9-ча классашка, цхьанна а дешархочо во отметка ца йоаккхаш. 10-ча классе дlачубаьлар беррига а 9-гlча классера дешархой. Хьалхарча четвертех дешар ца ховш 3—4 дешархо хиннача, Дзауров Умарас хьехача 1 классе а цхьа дешархо мара ца вусаш 2-ча классе дlачубаьлар, из а декабрь бетта мара деша ца вари ханна зlамига хилари бахьан долаш а висар.

Шоай ха а низ а кхо ца беш дешара тlехьабисача дешархошца къаьстта занятеш еш, шоллагlчеи кхоалагlчеи классашка хьехаш хинна Батагова Тамара, Молодиченко К. А., Котиева Елизавета хилар бахьан долаш, цамогаш хиларах деша аха тар ца луш виса 2—3 дешархо мара классе шоллагlча шера чу ца вусаш, дешархой лакхерча классашка дlачубаьлар.

Дешархой чlоагlа раьза болаши шийна мел ховр дешархошта боккхача безамца, дерригача дега тlара царна дlадала кийча йолаши я, 28 шера хьехархой болх баь йола Нина Павловна Денисова.

Цу дерригача гlулакхаша торо хилийтар селла хала дlадоладенна 1957—58 дешара шу, кlезига мара дешархой шоллагlча шера классашка чу ца бусаш, чакхдаккха.

Я. ОСМИЕВ.

Болх вlашагlболлаш воаца юртсовета председатель

«Ингушски» совхоза территоре тlа уллача Советски юртсовета председатель Матиев Ярагlий хlанз чуийнна совхоза кхашка деча балхашта ше председатель волча юртсовете баха болхлой совхоза балхашта арабахарна доагlа новкъостал деш вац. Цул совгlа, из новкъостал де юхь йолаш а вац из, хlана аьлча ший цlен дезалхой балхах боах цо.

Отделене дояркал болх беш хинна ший йоl, цхьаккха доаца бахьан а оттадаь, балхара дlаяьккхай. Къонгаш а цхьацца лоадам боацча балхаш тlа лелабу. Цун цхьа воl, балхах къаьхка дlавахав.

Цудухьа тамашийна а дац, из председатель волча юртсовета территоре тlа баха совхоза болхлой балха эггара вогlа хилар.

Цо юрта охранаца бахийтаь нах, охранаца да тхо яхаш, совхозе а болх ца беш, е охранаца деш хlама а доацаш, лел.

Фу моттал-теш Матиев Ярагlех Магlалбикерча горсовета?

Х. САДУЛИЕВ.

Чехова цlерахча библиотекан заочни абонемент

Дукха ха йоаццаш Чехова цlерах йолча республикански библиотеке хьайийлай керда отдел—заочни абонемент. Цу отдело тайп-тайпара литература дlакхухьийт республикан юрташка бахача книжкашдешархошта.

Мишта ду из? Книжкашдешархочо шийна дезаш долча книжках ший юртарча библиотеке гlолла заявка йойт Грозне. Тlаккха цо цlи яьккха дола книжка библиотеке дале — хlаьта ужаш цига дукха ада— цунна из дlадохьийт кхы ца гойташ.

Дукха ба хадданза заочни абонементах пайда эцаш бола дешархой. Масала, Толстов-юрта вахача нов. А. Юсуповс каст - кастта каьхат дойт библиотеке политически, художественни, технически, lилман-популярни книжкаш дехаш, хlаьта дехаш дола книжкаш цунга чехкка дlа а кхоач.

Сакъердама концерт

Укх деношка грозненски железнодорожникий ахкан парке художественни самодеятельностен дакъалацархой говзалга хьежар дукха нах. Концерт оттадаьраш вагонникаш, паровозникаш, тайп-тайпара бола машиннаькъа болхлой бар.

Дукха яр чlоагlа сакъердаме а дика оттаяь а хинна номераш. Къаьстта дика тlаийцар зрителаша Месербиевси Ляховаси даь халхар—нохчий лезгинга.

Редактора зам. Дж. ХАМАТХАНОВ.

Паччахьалкхен чухьара кхадж бувлаш йола 3 проц. дола заем

Москве 1958 шера 30 мае 3-гlча тиража арабаьннача кхажа

СПРАВОЧНИ ТАБЛИЦА

Заема ерригача цхьайтте а разряда серей а облигацей а укх номерий кхадж баьлар

Серен №№	Облигацен №№	Кхажа сомацара боарам	Серен №№	Облигацен №№	Кхажа сомацара боарам	Серен №№	Облигацен №№	Кхажа сомацара боарам	Серен №№	Облигацен №№	Кхажа сомацара боарам
000309	08*)	10.000	025185	1—50	400	045113	01*)	25.000	073652	11*)	5.000
000768	04*)	5.000	025318	1—50	400	045158	02*)	5.000	073926	04*)	5.000
001812	1—50	1.000	025630	50*)	5.000	045303	32*)	5.000	075844	08*)	10.000
002139	14*)	5.000	027108	13*)	5.000	046163	1—50	1.000	075965	12*)	5.000
002228	01*)	5.000	027364	06*)	5.000	047132	06*)	5.000	076513	24*)	5.000
002305	24*)	5.000	027488	18*)	5.000	048226	1—50	400	076818	1—50	1.000
002901	29*)	5.000	028029	13*)	5.000	048385	17*)	10.000	077719	1—50	400
003788	37*)	5.000	029070	04*)	5.000	048760	27*)	5.000	078705	1—50	1.000
005923	04*)	5.000	029407	10*)	5.000	048989	08*)	5.000	079107	38*)	5.000
006419	09*)	5.000	029721	1—50	400	049109	1—50	400	079207	42*)	5.000
007053	1—50	1.000	029738	1—50	400	049443	02*)	5.000	079248	31*)	5.000
007140	50*)	5.000	029769	1—50	400	049561	25*)	5.000	079427	10*)	5.000
008742	30*)	5.000	030139	22*)	5.000	049675	16*)	10.000	079552	32*)	25.000
009074	35*)	5.000	030255	1—50	1.000	051018	42*)	5.000	079727	27*)	50.000
009446	1—50	400	031220	03*)	10.000	051558	25*)	10.000	082048	47*)	25.000
009532	11*)	5.000	031367	43*)	25.000	051834	35*)	5.000	082573	42*)	10.000
010475	14*)	5.000	031393	1—50	400	052105	1—50	400	082818	1—50	400
010654	49*)	10.000	031754	30*)	5.000	052358	21*)	5.000	083868	1—50	400
010767	19*)	5.000	031790	46*)	5.000	052844	1—50	1.000	084508	25*)	5.000
011200	1—50	400	033535	05*)	10.000	055131	1—50	400	084727	1—50	1.000
011329	41*)	10.000	034462	32*)	5.000	055603	1—50	400	085114	1—50	400
013337	1—50	400	035863	1—50	400	056553	43*)	5.000	085454	36*)	5.000
013413	1—50	400	035865	1—50	400	057159	1—50	400	086397	08*)	5.000
014060	1—50	400	035888	36*)	10.000	057329	1—50	400	086801	41*)	5.000
014165	34*)	5.000	036438	1—50	400	058170	1—50	400	086974	01*)	5.000
015774	1—50	1.000	037302	13*)	5.000	058869	1—50	400	087139	1—50	1.000
015847	10*)	5.000	037943	27*)	5.000	059258	47*)	5.000	087410	34*)	5.000
016203	22*)	10.000	038181	12*)	5.000	059706	18*)	5.000	090275	1—50	400
016934	05*)	10.000	038376	43*)	5.000	060895	1—50	400	091271	07*)	50.000
017005	21*)	5.000	039599	47*)	5.000	062295	1—50	400	091639	1—50	1.000
018400	03*)	5.000	039904	18*)	5.000	063273	05*)	10.000	091995	1—50	400
019944	1—50	400	040226	25*)	5.000	063332	31*)	5.000	092574	03*)	5.000
020125	08*)	5.000	040598	1—50	400	063828	03*)	10.000	092889	1—50	400
020317	1—50	400	041540	13*)	10.000	064204	1—50	400	094332	30*)	5.000
020923	1—50	400	041733	38*)	5.000	064268	1—50	1.000	094660	1—50	400
021370	1—50	400	041990	31*)	10.000	064901	1—50	1.000	095118	32*)	10.000
022823	1—50	400	042085	30*)	5.000	065915	1—50	400	095291	1—50	1.000
023109	27*)	10.000	042569	48*)	10.000	066792	33*)	5.000	096240	25*)	10.000
023783	37*)	5.000	012610	04*)	10.000	068324	23*)	5.000	097816	33*)	5.000
023816	35*)	10.000	043168	02*)	5.000	070450	33*)	5.000	098144	44*)	10.000
023847	46*)	25.000	043214	1—50	400	071411	1—50	400	098581	31*)	5.000
023971	08*)	10.000	043625	45*)	5.000	072394	21*)	5.000	099004	48*)	5.000
024380	28*)	5.000	044492	1—50	400						

* Цу серей юхейисача облигацей 49 номера хlаранена 400 сом долаш кхажамаш даьлар.

Таблица тlа белгалдаьраш 200 сома йолча облигацена дена кхажамаш да.

Кхажа сумма чу боагlа кхадж баьннача облигацен нарицательни мах.

Тиража кхадж тассара Комиссен председатель—Москва города Советски района къахьегамхой депутатий Совета Исполнительни комитета председатель ЖЕЛТУХИН И. И.

Комиссен бехктокхама секретарь КУЗНЕЦОВА Н. В.

Тахан кинотеатрашка

Челюскинций цlераха кинотеатр

Йоккха зал — **«lаьржача фордагахьа»**. Долалу 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10.

№ 1 йола зlамига зал — **«lаьржача фордагахьа»**. Долалу 9, 11, 1, 3, 5, 7, 9.

№ 2 йола зlамига зал — **«Карнавальни бийса»**. Долалу 9.30, 11.30, 1.30, 3.30, 5.30, 7.30, 9.30.

№ 3 йола зlамига зал — **«Кеман командир»**. Долалу 9.15, 11.15, 1.15, 3.15, 5.15, 7.15, 9.15.

9 июне йиъе залашка хьоккхаргда **«Чухьежа кхо кизиг»** яьхаш дола керда португальски художественни фильм.

Кинотеатр «Родина»

«lаьржача фордагахьа». Долалу 11, 4, 9.

Бос бола шерэкран йола художественни фильм **«Кхаь форда дехьа вахар»**. Долалу 1, 6.

Берий сеанс **«Кхерагlа зиза»**. Долалу 9 сахьат даьлча.

Ахканара кинотеатр

«Лоамар оарц». Долалу 8 сахьат даьлча.

«lаьржача фордагахьа». Долалу 9.45.

Культурани салаlарен Кирова цlерахча парке.

Кинолекторе хургья **«Хими — вайна гонахьа»** яьха тематически сайре.

Долалу 19 сахьат даьлча.

Баьццарча театре — **«Сакъердамий сайре»**. Долалу 20 сахьат даьлча.

КЪАХЬЕГАМХОЙ ДЕПУТАТИЙ СОВЕТА ГРОЗНЕНСКИ ГОРОДСКОЙ ИСПОЛКОМО

1956 шера 19 апреле № 108 йолаш яьча решенен ха йlаьхъярах 1958 шера 22 мае яь Решени. **Грозный.**

КЪАХЬЕГАМХОЙ ДЕПУТАТИЙ СОВЕТА ГОРОДСКОЙ ИСПОЛКОМО РЕШЕНИ Ю

«Грозне хих пайда ийбар нийса леладарах» 1956 шера 19 апреле яьча решенен ха дlахо е решени кепа техча денз ши шу даллалца дlа йlаьхъе.

Горисполкома председатель **Е. БРЫКСИН.**

Горисполкома секретарь **К. ДЗЕРЖАНОВСКИЙ.**

Грозне, Угловая 23 яхача улицах яхаш йолча **Воробьева Ольгас**, Грознен Ленински района 3-ча участка халкъа суде деннад, Грозне Киевски улицах № 9 б вахаш волча **Воробьев Иван Дмитриевичацара** къастарах дола дош. Дош дувцаргда Грознен Ленински района 3-ча участкан халкъсуде.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Сталина, 23, телефоны: редактора 2-41-23, зам. редактора 2-07-01, отдела партийной жизни 2-25-72, корректорской — 2-30-91.

СФ01278. Типография им 11 августа 1918 года, проспект Революции 30/3. Заказ № 3309.